

Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (devintoji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. spalio 25 d.*

„Ieškinys dėl panaikinimo ir žalos atlyginimo – SATCEN personalas – Sutartininkai – Sąjungos teismų jurisdikcija – Bendra užsienio ir saugumo politika – ESS 24 straipsnis – SESV 263, 268, 270 ir 275 straipsniai – Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis – Vienodas požiūris – Sprendimai 2014/401/BUSP ir 2009/747/BUSP – SATCEN apeliacinė komisija – Neteisėtumu grindžiamas prieštaravimas – Pagalbos prašymas – Administracinio tyrimo vykdymo tvarka – Sustabdymas – Drausminė procedūra – Atšaukimas – Gero administravimo principas – Nešališkumo reikalavimas – Teisė būti išklausytam – Galimybė susipažinti su byla – Deliktinė atsakomybė – Per anksti pateiktas reikalavimas atlyginti žalą – Neturtinė žala“

Byloje T-286/15

KF, atstovaujama advokato A. Kunst ir baristerio N. Macaulay,

ieškovė,

prieš

Europos Sąjungos palydovų centrą (SATCEN), atstovaujamą advokatų L. Defalque ir A. Guillerme,

atsakovą,

palaikomą

Europos Sąjungos Tarybos, atstovaujamos F. Naert ir M. Bauer,

įstojusios į bylą šalies,

dėl, pirma, pagal SESV 263 straipsnį pateikto prašymo panaikinti 2013 m. liepos 5 d. SATCEN direktoriaus sprendimą, kuriuo pradėta drausminė procedūra prieš ieškovę, ji suspenduota ir atmetas jos pagalbos prašymas, ir 2014 m. vasario 28 d. jo sprendimą atšaukti ieškovę iš pareigų, taip pat 2015 m. sausio 26 d. SATCEN apeliacinės komisijos sprendimą, kuriuo patvirtinti tie sprendimai, ir, antra, pagal SESV 268 straipsnį pateikto prašymo atlyginti tariamai patirtą žalą

BENDRASIS TEISMAS (devintoji išplėstinė kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas S. Gervasoni, teisėjai L. Madise, R. da Silva Passos (pranešėja), K. Kowalik-Bańczyk ir M. C. Mac Eochaidh,

posėdžio sekretorė S. Spyropoulos, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. spalio 26 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: anglų

priima šį

Sprendimą

I. Ginčo aplinkybės

A. Dėl Europos Sąjungos palydovų centro

- 1 Europos Sąjungos palydovų centras (SATCEN) įkurtas 1991 m. birželio 27 d. Vakarų Europos Sąjungos (toliau – VES) Ministrų Tarybos sprendimu dėl palydovinių duomenų valdymo centro įsteigimo, priimtu pagal minėtos Tarybos 1990 m. gruodžio 10 d. Sprendimą dėl bendradarbiavimo kosmoso srityje VES. 1991 m. birželio 27 d. VES Ministrų Tarybos sprendime nurodyta, kad VES palydovų centras įsteigiamas kaip subsidiarus VES organas, neturintis atskiro juridinio asmens statuso.
- 2 2000 m. lapkričio 13 d. Marselyje (Prancūzija) padarytu pareiškimu VES Ministrų Taryba patvirtino 2000 m. lapkričio 10 d. Europos Sąjungos Tarybos pamatinį susitarimą dėl palydovų centro, apimančio VES įsteigto centro svarbius elementus, kaip Europos Sąjungos agentūros, įsteigimo.
- 3 Būtent taip 2001 m. liepos 20 d. Tarybos bendraisiais veiksmais 2001/555/BUSP (OL L 200, 2001, p. 5; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 18 sk., 1 t., p. 187) buvo įsteigtas SATCEN; jis pradėjo veikti 2002 m. sausio 1 d. Šių bendrųjų veiksmų 4 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad „Europos Sąjungos Palydovų centras turėtų turėti juridinio asmens statusą, kartu palaikydamas glaudžius ryšius su Taryba ir deramai atsižvelgdamas į bendrąsias Europos Sąjungos ir jos institucijų politines prievoles“.
- 4 2010 m. kovo 30 d. VES valstybės narės bendru pareiškimu panaikino šį organą nuo 2011 m. birželio 30 d., be kita ko, dėl to, kad „įsigaliojus Lisabonos sutarčiai prasidėjo naujas Europos saugumo ir gynybos etapas“.
- 5 Tada 2014 m. birželio 26 d. Taryba priėmė Sprendimą 2014/401/BUSP dėl SATCEN ir kuriuo panaikinami Bendrieji veiksmai 2001/555/BUSP dėl Europos Sąjungos palydovų centro įsteigimo (OL L 188, 2014, p. 73); dabar SATCEN veikla reglamentuojama šiuo sprendimu.
- 6 Iš to sprendimo 2 konstatuojamosios dalies ir 5 straipsnio matyti, kad SATCEN veikia kaip „savarankiškas Europos pajėgumas“ ir kad jis turi teisinį subjektiškumą, reikalingą jo funkcijoms atlikti ir tikslams pasiekti.
- 7 Minėto sprendimo 2 straipsnio 1 ir 3 dalyse numatyta, kad pagrindinės SATCEN užduotys yra remti Sąjungos sprendimų priėmimą ir veiksmus bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) srityje, visų pirma bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) srityje, įskaitant Europos Sąjungos vykdomas krizių valdymo misijas ir operacijas, Tarybos ar Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai prašymu tiekiant produktus ir teikiant paslaugas naudojant atitinkamas kosmoso priemones, ir susijusius duomenis, įskaitant palydovinius vaizdus ir aeronuotraukas, ir susijusias paslaugas.
- 8 Sprendimo 2014/401 3 straipsnio 1 ir 2 dalyse pažymėta, kad Politinis ir saugumo komitetas (PSK) Tarybai prisiimant atsakomybę vykdo SATCEN veiklos politinę priežiūrą ir priima politines gaires dėl SATCEN prioritetų, o Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai nustato veiklos kryptis.
- 9 SATCEN sudaro trys veiklos padaliniai, t. y. veiklos padalinys, pajėgumo plėtros padalinys ir informacinių technologijų padalinys. Be to, SATCEN turi administracinį padalinį ir finansų skyrių.

- 10 Sprendimo 2014/401 7 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad SATCEN direktorius yra šios įstaigos teisinis atstovas. Remiantis Sprendimo 2014/401 7 straipsnio 4 dalimi ir 6 dalies antros pastraipos e punktu, šis direktorius, pirma, yra atsakingas už visų kitų SATCEN darbuotojų priėmimą į darbą ir, antra, turi kompetenciją tvarkyti visus kitus su personalu susijusius klausimus.
- 11 Kaip nurodyta Sprendimo 2014/401 8 straipsnio 1 ir 3 dalyse, SATCEN personalą sudaro sutartininkai, kuriuos skiria SATCEN direktorius, ir komandiruoti ekspertai. To sprendimo 8 straipsnio 5 dalimi valdyba įgaliojama direktoriaus pasiūlymu parengti SATCEN personalo taisykles, o jas priima Taryba. Remdamasi identiška nuostata Taryba, įgyvendindama Bendruosius veiksmus 2001/555, priėmė 2009 m. rugsėjo 14 d. Sprendimą 2009/747/BUSP dėl Europos Sąjungos Palydovų centro tarnybos nuostatų (OL L 276, 2009, p. 1; toliau – SATCEN tarnybos nuostatai).
- 12 Kiek tai susiję su SATCEN ir jo tarnautojų ginčais dėl klausimų, kuriems taikomi SATCEN tarnybos nuostatai, tų nuostatų 28 straipsnio 5 dalyje numatyta:
- „Išnaudoję pirmąją galimybę skųstis (vidaus administracinis skundas), darbuotojai turi teisę siekti, kad ginčą spręstų [SATCEN] apeliacinė komisija.
- Tos komisijos sudėtis, veiklos pobūdis ir konkrečios darbo tvarkos taisyklės pateikiamos X priede.“
- 13 SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 6 dalyje numatyta:
- „Apeliacinės komisijos sprendimai yra privalomi abiem šalims. Jų apskūsti negalima. Apeliacinė komisija gali:
- panaikinti arba patvirtinti apskūstus sprendimus;
 - įpareigoti [SATCEN] kompensuoti bet kokią darbuotojo patirtą materialinę žalą nuo panaikinto sprendimo įsigaliojimo dienos;
 - nuspręsti, kad remdamasis Apeliacinės komisijos nustatytais ribomis [SATCEN] turi kompensuoti apelianto patirtas pagrįstas išlaidas <...>“.
- 14 SATCEN tarnybos nuostatų X priedo 1 punkte nustatyta:
- „Apeliacinė komisija yra įgaliota spręsti ginčus, kylančius dėl šių Tarnybos nuostatų arba Tarnybos nuostatų 7 straipsnyje numatytų sutarčių pažeidimo. Tuo tikslu ji yra kompetentinga nagrinėti esamų ar buvusių darbuotojų arba jų įpėdinių ir (arba) jų atstovų skundus dėl direktoriaus sprendimų.“
- 15 SATCEN tarnybos nuostatų X priedo 4 punkto b papunktyje taip pat numatyta, kad asmuo, kuris kreipiasi į SATCEN apeliacinę komisiją (toliau – apeliacinė komisija), „turi pateikti raštišką prašymą apeliacinei komisijai dėl sprendimo panaikinimo ar pakeitimo per 20 dienų nuo pranešimo apie ginčijamą sprendimą <...>. Tas prašymas adresuojamas [SATCEN] administracijos ir personalo vadovui, kuris patvirtina jį gavęs ir inicijuoja Apeliacinės komisijos sušaukimo procedūrą.“
- 16 Galiausiai, kiek tai susiję su SATCEN apeliacinės komisijos sudėtimi, iš SATCEN tarnybos nuostatų X priedo 2 punkto a, b ir e papunkčių matyti, kad ją sudaro pirmininkas ir du nariai, kuriuos dvejiems metams skiria SATCEN valdyba ne iš SATCEN personalo, ir kad apeliacinės komisijos pirmininko ir narių tarnybines pajamas nustato SATCEN valdyba.

B. Faktinės bylos aplinkybės ir ginčijami sprendimai

- 17 Ieškovė KF 2009 m. rugpjūčio 1 d. kaip sutartininkė buvo įdarbinta trejų metų laikotarpiui eiti SATCEN administracinio padalinio vadovo pareigas. Pasibaigus bandomajam laikotarpiui, 2010 m. sausio 31 d. SATCEN direktorius patvirtino, kad ieškovė gali vykdyti šias pareigas, šiuo aspektu pažymėdamas, jog ieškovė „dirbo taktiškai ir diplomatiškai, tačiau buvo griežta pranešdama apie savo sprendimus“.
- 18 Vykdydamas 2010 m. metinį vertinimą 2011 m. kovo 28 d. SATCEN direktoriaus pavaduotojas parengė ieškovės vertinimo ataskaitą, kurioje teigiama, kad bendra jos darbo kokybė yra nepakankama, ir jai skirtas žemiausias balas. Vis dėlto direktoriaus pavaduotojas konstatavo, kad, „atsižvelgiant į didelį administracinės srities spektrą, [KF] <...> būtinai turi pasitikėti savo darbuotojais tam, kad galėtų atlikti darbą, kuriam ji turi reikiamą kompetenciją“, ir kad reikia ypač „atsižvelgti į žmogiškuosius santykius, visų pirma labai jautriame daugianacionaliniame kontekste, kad būtų išvengta bereikalingos įtampos tarp asmenų“. Ieškovė užginčijo šias išvadas ir tai, kaip buvo atliktas vertinimas.
- 19 2012 m. kovo 27 d. atlikdamas 2011 m. metinį vertinimą SATCEN direktoriaus pavaduotojas atkreipė dėmesį, kad ieškovės veikloje yra teigiamų pokyčių, palyginti su ankstesniais metais, ir konstatavo, kad bendra jos darbo kokybė yra gera, atsižvelgiant į jos įdėtas pastangas. Jis taip pat pažymėjo, kad jos pastangos „geriau vadovauti administracijos komandai turi būti tęsiamos“ ir kad „dėl jos administravimo būdo retkarčiais vis dar paduodami bendrieji skundai, kuriuos tam tikrais atvejais galima suprasti kaip susijusius su nuolatiniu profesiniu spaudimu“. Kiek tai susiję su vertinimo ataskaitos dalimi, skirta korekcijoms ir žmogiškiems santykiams, direktoriaus pavaduotojas nurodė, kad ieškovė turi dėti realias pastangas administruodama savo komandą, vengti nepagrįsto spaudimo ir labiau pasitikėti savo kolegomis. Ieškovė taip pat pateikė savo pastabas dėl šios vertinimo ataskaitos, pažymėdama, kad jos padalinyje žmogiškieji santykiai yra labai geri, o bendravimas su kitais padalinio vadovais dažnai buvo „labiau įtemptas, pagrįstas nesusipratimais, kartais pervertintas neaiškiuose elektroniniuose laiškuose, lemiantis įtarimus ir kaltinimus ir taip nuodijantis santykius“.
- 20 2012 m. gegužės 24 d. ieškovės sutartis buvo pratęsta ketveriems metams iki 2016 m. liepos 31 d.
- 21 Vykdydamas 2012 m. metinį vertinimą SATCEN direktorius 2012 m. spalio 17 d. vidaus raštu įgaliojo direktoriaus pavaduotoją surinkti informaciją iš personalo apie korekcijas ir žmogiškuosius santykius SATCEN. Šiame vidaus rašte SATCEN direktorius pažymėjo, kad ypatingas dėmesys turi būti skiriamas administravimą atliekančių tarnautojų, visų pirma padalinių vadovų, situacijai, atitinkamai atvejais identifikuojant potencialius psichologinio spaudimo ar priekabiavimo atvejus, dėl kurių jų pavaldiniams gali kilti nerimas, sumažėti jų pasitikėjimas savimi, jie gali netekti motyvacijos ar net verkti.
- 22 2012 m. lapkričio 14 d. dvylika SATCEN tarnautojų pateikė skundą direktoriaus pavaduotojui siekdami atskleisti „sunkią savo situaciją, kuri tęsiasi daugiau kaip trejus metus jiems vykdant normalią profesinę veiklą“, ir pažymėjo, kad šią situaciją „lemia administracinio padalinio vadovės [KF] elgesys ir veiksmai“.
- 23 2013 m. pradžioje SATCEN direktoriaus pavaduotojas įgyvendino minėto 2012 m. spalio 17 d. vidaus rašto nurodymus dėl korekcijų ir žmogiškųjų santykių nusiųsdamas klausimyną 40 SATCEN tarnautojų, priklausančių įvairiems padaliniams, ir prašydamas jų atsakant į klausimus su pasirenkamaisiais atsakymais įvertinti žmogiškuosius santykius su savo padalinio vadove. 2013 m. kovo 7 d. vidaus raštu SATCEN direktoriaus pavaduotojas informavo direktorių apie tai, jog iš atsakymų į šį klausimyną „akivaizdu, kad yra reali žmogiškųjų santykių su administracinio padalinio vadove [KF] problema, atsižvelgiant į šio administracinio padalinio personalo bendrus neigiamus atsakymus“.
- 24 2013 m. kovo 8 d. vidaus raštu SATCEN direktorius, remdamasis SATCEN tarnybos nuostatu 27 straipsniu, paprašė SATCEN direktoriaus pavaduotojo pradėti administracinį tyrimą prieš ieškovę.

- 25 Vykdamas šis administracinis tyrimas 2013 m. birželio 12 d. SATCEN tarnautojams buvo išsiųstas klausimynas su pasirenkamaisiais atsakymais, siekiant nustatyti, ar jie susidūrė su tam tikru ieškovės elgesiu (nurodant jos pavardę) ir ar patyrė tam tikrų pasekmių, kurias lėmė atitinkamas elgesys, arba galbūt jų patyrė kiti tarnautojai. Klausimynuose tarnautojai taip pat buvo raginami pateikti parodymus arba įrodymus savo atsakymams pagrįsti. Tarnautojai turėjo atsakyti iki 2013 m. birželio 20 d.; iš 24 gavusių klausimynus tarnautojų neatsakė 6.
- 26 Atsakydama į savo 2012 m. metinį vertinimą, kuriame teigiama, kad bendra ieškovės darbo kokybė vėl yra nepakankama, ieškovė 2013 m. kovo 20 d. raštu, pirma, užginčijo šį vertinimą ir, antra, paprašė SATCEN direktoriaus imtis reikiamų priemonių, kad būtų liautasi prie jos psichologiškai priekabiavimų.
- 27 2013 m. liepos 2 d. SATCEN direktoriaus pavaduotojas užbaigė savo tyrimą padarydamas išvadą, kad aplinkybės, kuriomis kaltinama ieškovė, buvo nustatytos. Kaip nurodyta tyrimo ataskaitoje, ieškovė „ne kartą, nuolat ar sistemiskai tyčia <...> siekė diskredituoti ar pažeminti atitinkamus asmenis“, „šie [KF] priskirtini veiksmai pasitvirtino, o dėl jų pobūdžio, dažnumo ir poveikio tam tikriems darbuotojams tai yra psichologinis priekabiavimas“.
- 28 2013 m. liepos 3 d. SATCEN direktoriaus elektroniniu laišku, prie kurio pridėta tyrimo ataskaita, ieškovei buvo pranešta apie administracinio tyrimo ataskaitos išvadas. Šiame laiške SATCEN direktorius pakvietė ieškovę 2013 m. liepos 5 d. atvykti į pokalbį, siekiant vykdyti SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 2 straipsnyje numatytą procedūrą.
- 29 2013 m. liepos 5 d. sprendime SATCEN direktorius pažymėjo, kad atlikęs tyrimą SATCEN direktoriaus pavaduotojas priėjo prie išvados, jog veiksmai, kuriais kaltinama ieškovė, pasitvirtino ir jie, atsižvelgiant į jų pobūdį, dažnumą ir poveikį tam tikriems SATCEN tarnautojams, reiškia psichologinį priekabiavimą. Remdamasis šiais motyvais, tą pačią dieną išklauses ieškovę, jis nusprendė, pirma, prieš ieškovę drausmės komisijoje pradėti drausminę procedūrą (toliau – sprendimas pradėti drausminę procedūrą) ir, antra, suspenduoti jos funkcijas, paliekant darbo užmokestį (toliau – sprendimas suspenduoti).
- 30 2013 m. rugpjūčio 23 d. SATCEN direktorius nusprendė dėl drausmės komisijos sudėties ir apie tai informavo ieškovę.
- 31 2013 m. rugpjūčio 28 d. ieškovė pateikė SATCEN direktoriui administracinį skundą dėl 2013 m. liepos 5 d. sprendimų pradėti drausminę procedūrą ir suspenduoti, dėl 2013 m. rugpjūčio 23 d. sprendimo dėl drausmės komisijos sudėties ir dėl sprendimo, kuriuo SATCEN direktorius netiesiogiai atmetė jos pagalbos prašymą, susijusį su tariamu psichologiniu priekabiavimu.
- 32 2013 m. rugsėjo 11 d. drausmės komisijos sudėtis buvo galutinai patvirtinta, konstatavus, kad ieškovė nepateikė prieštaravimų dėl atskirų nuo pradžių skirtų komisijos narių.
- 33 2013 m. spalio 4 d. raštu SATCEN direktorius atmetė administracinį skundą, kurį ieškovė pateikė 2013 m. rugpjūčio 28 d. Jis laikėsi nuomonės, kad sprendimus pradėti drausminę procedūrą ir suspenduoti pateisino administracinio tyrimo ataskaitoje esanti informacija. Dėl pagalbos prašymo, susijusio su tariamu psichologiniu priekabiavimu, SATCEN direktorius konstatavo, kad atlikus preliminarų šio prašymo tyrimą buvo prieita prie išvados, jog jokie SATCEN tarnautojų veiksmai negali būti laikomi priekabiavimu prie ieškovės.
- 34 2013 m. spalio 25 d. SATCEN direktorius pateikė drausmės komisijai ataskaitą; šią ataskaitą jis perdavė ir ieškovei pagal SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 10 straipsnį.

- 35 2013 m. lapkričio 1 d. ieškovė perdavė drausmės komisijos pirmininkui raštą, kuriame jo prašė 45 dienų laikotarpio gynybai pasirengti. Ji taip pat paprašė visų per administracinį tyrimą naudotų dokumentų kopijų, pakviesti į drausmės komisiją 12 tarnautojų, pasirašiusių 2012 m. lapkričio 14 d. skundą dėl jos, ir 18 tarnautojų, per administracinį tyrimą užpildžiusių klausimyną su pasirenkamaisiais atsakymais, ir galiausiai atskleisti 6 tarnautojų, atsisakiusių atsakyti į šį klausimyną, tapatybę.
- 36 2013 m. lapkričio 21 d. raštu SATCEN administracijos vadovas atsisakė suteikti ieškovei prieigą prie jos elektroninių laiškų ir kitų jos kompiuteryje esančių dokumentų, taip pat neleido jai naudotis darbinio mobiliuoju telefonu.
- 37 2013 m. lapkričio 28 d. raštu drausmės komisijos pirmininkas informavo ieškovę apie tai, kad šios komisijos posėdis bus surengtas 2014 m. sausio 13 ar 14 d. Tame pačiame laiške jis paprašė jos pateikti drausmės komisijai savo rašytines pastabas likus bent savaitei iki posėdžio. Ieškovė savo rašytines pastabas pateikė 2013 m. gruodžio 21 d.
- 38 2013 m. gruodžio 2 d. ieškovė pateikė skundą apeliacinei komisijai, pirma, dėl 2013 m. spalio 4 d. SATCEN direktoriaus sprendimo atmesti jos skundą dėl sprendimų suspenduoti, pradėti drausminę procedūrą ir atmesti pagalbos prašymą ir, antra, dėl 2013 m. lapkričio 21 d. sprendimo, nurodyto šio sprendimo 35 punkte.
- 39 2013 m. gruodžio 9 d. raštu ieškovė drausmės komisijos pirmininko paprašė posėdžio protokolo. Ji taip pat nurodė trylikos liudytojų, kuriuos ji prašė iškviesti, pavardes.
- 40 2013 m. gruodžio 16 d. raštu drausmės komisijos pirmininkas nurodė tą pačią posėdžio datą, t. y. 2014 m. sausio 13 ar 14 d., ir informavo ieškovę apie savo sprendimą išklausti du liudytojus iš tų, kuriuos ji prašė apklausti.
- 41 2013 m. gruodžio 17 d. elektroniniu laišku ieškovė paprašė drausmės komisijos pirmininko atsisakyti šios komisijos nario pareigų dėl to, kad jis dalyvavo jos atžvilgiu vykdytoje procedūroje. Ieškovė taip pat pakartojė prašymą apklausti liudytojus ir pabrėžė, kad negavo jokio paaiškinimo dėl kriterijų, kuriais remiantis šis prašymas buvo atmestas.
- 42 Tą pačią dieną ieškovė pateikė SATCEN direktoriui skundą dėl 2013 m. gruodžio 16 d. drausmės komisijos sprendimo, priminto šio sprendimo 40 punkte.
- 43 Po 2014 m. sausio 13 d. posėdžio 2014 m. vasario 4 d. drausmės komisija pateikė motyvuotą nuomonę, kurioje, pirma, teigiama, kad vieningai buvo nuspręsta, jog ieškovė nevykdė savo profesinių pareigų, ir, antra, rekomenduojama bent dviem lygiais sumažinti jai priskirtą lygį tam, kad ji nebeužimtų vadovaujamų pareigų.
- 44 2014 m. vasario 25 d. išklausęs ieškovę, SATCEN direktorius 2014 m. vasario 28 d. atšaukė ją iš pareigų dėl drausminių priežasčių (sprendimas atšaukti); sprendimas turėjo įsigalioti per vieną mėnesį nuo tos datos. Tame sprendime SATCEN direktorius nurodė:

„Atsižvelgdamas į jūsų pareigų nevykdymo mastą, nurodytą direktoriaus ataskaitoje drausmės komisijai, patvirtintoje drausmės komisijos motyvuota nuomone, į galimybės priskirti jus prie drausmės komisijos nuomonėje pasiūlyto pareigų ir atsakomybės lygio nebuvimą ir į jūsų atsisakymą pripažinti, kad jūsų elgesys buvo netinkamas, nusprendžiu pagal [SATCEN tarnybos nuostatų] IX priedo 7 straipsnį skirti jums šią drausminę nuobaudą:

– atšaukimą, kuris reiškia jūsų sutarties su SATCEN galiojimo pabaigą.

[Jūsų] sutartis, remiantis [SATCEN tarnybos nuostatų] 7 straipsnio 3 dalies a punkto vii papunkčiu, baigs galioti po mėnesio skaičiuojant nuo pranešimo apie šį sprendimą dienos.“

- 45 Dėl sprendimo atšaukti ieškovė 2014 m. balandžio 17 d. pateikė administracinį skundą; jį SATCEN direktorius atmetė 2014 m. birželio 4 d. 2014 m. birželio 12 d. ieškovė sprendimą atšaukti užginčijo apeliacinėje komisijoje.
- 46 2015 m. sausio 26 d. sprendimu (toliau – apeliacinės komisijos sprendimas) – apie jį ieškovė buvo informuota 2015 m. kovo 23 d. – apeliacinė komisija atmetė apeliančios reikalavimus panaikinti sprendimą pradėti drausminę procedūrą ir sprendimą suspenduoti. Be to, atmetusi visus dėl sprendimo atšaukti ieškovės pateiktus pagrindus, apeliacinė komisija iš dalies panaikino šį sprendimą, tačiau tik tiek, kiek jame nustatyta, kad jis įsigalioja 2014 m. kovo 31 d., o ne balandžio 4 d.

II. Procesas ir šalių reikalavimai

- 47 2015 m. gegužės 28 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo šį ieškovės ieškinį.
- 48 Atskiru 2015 m. birželio 4 d. pateiktu dokumentu ieškovė paprašė neatskleisti jos tapatybės; Bendrasis Teismas šį prašymą patenkino 2015 m. liepos 29 d. sprendimu.
- 49 2016 m. sausio 13 d. sprendimu, priimtu pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio d punktą, leidęs šalims pateikti pastabas Bendrasis Teismas sustabdė šios bylos nagrinėjimą, kol bus baigta nagrinėti byla C-455/14 P, *H / Taryba ir Komisija*. 2016 m. liepos 19 d. paskelbus Sprendimą *H / Taryba ir Komisija* (C-455/14 P, EU:C:2016:569), šis procesas buvo atnaujintas.
- 50 Dokumentu (jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2016 m. balandžio 21 d.) Taryba paprašė leisti įstoti į šią bylą palaikyti SATCEN reikalavimų.
- 51 Išvykus iš pradžių paskirtam teisėjui pranešėjui, ši byla buvo skirta kitam teisėjui pranešėjui, posėdžiaujančiam devintojoje kolegijoje, todėl ji paskirta tai kolegijai.
- 52 2016 m. spalio 27 d. nutartimi Bendrojo Teismo devintosios kolegijos pirmininkas leido Tarybai įstoti į bylą.
- 53 2017 m. liepos 17 d. Bendrasis Teismas nusprendė perduoti bylą nagrinėti devintajai išplėstinei kolegijai.
- 54 Ieškovė Bendrojo Teismo prašo:
- panaikinti sprendimą atmesti pagalbos prašymą, sprendimą pradėti drausminę procedūrą, sprendimą suspenduoti, sprendimą atšaukti ir apeliacinės komisijos sprendimą (toliau kartu – ginčijami sprendimai),
 - prireikus panaikinti, pirma, 2013 m. spalio 4 d. SATCEN direktoriaus sprendimą atmesti jos skundą dėl sprendimo atmesti pagalbos prašymą, sprendimo pradėti drausminę procedūrą ir sprendimo suspenduoti ir, antra, 2014 m. birželio 4 d. SATCEN direktoriaus sprendimą atmesti jos skundą dėl sprendimo atšaukti,
 - priteisti jai iš SATCEN sumą, atitinkančią negautą darbo užmokestį, kaip turtinę žalą ir 500 000 EUR neturtinės žalos,
 - priteisti iš SATCEN bylinėjimosi išlaidas kartu su 8 % dydžio palūkanomis.

55 SATCEN Bendrojo Teismo prašo:

- atmesti ieškovės pateiktą reikalavimą panaikinti ir reikalavimą atlyginti žalą, „atsižvelgiant į tai, kad ES Bendrasis Teismas neturi jurisdikcijos jų nagrinėti“,
- subsidiariai, atmesti ieškinį kaip iš dalies nepriimtina ir iš dalies nepagrįstą,
- priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

56 Taryba per posėdį iš esmės palaikė pirmąjį SATCEN reikalavimą.

III. Dėl teisės

57 Šį ieškinį sudaro reikalavimas panaikinti ir reikalavimas atlyginti žalą.

58 Formaliai nepateikdamas prieštaravimo pagal Procedūros reglamento 130 straipsnio 1 dalį, SATCEN teigia, kad, pirma, Bendrasis Teismas neturi jurisdikcijos ir, antra, ieškinys iš esmės nepriimtinas.

A. Dėl Bendrojo Teismo jurisdikcijos

59 Ieškinyje ieškovė tvirtina, kad Bendrasis Teismas turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl jos ieškinio, pabrėždama, kad nors tiesa, kad SATCEN buvo įsteigtas pagal bendruosius Tarybos veiksmus, su šia įstaiga susijusiems ginčams netaikoma ESS 24 straipsnio 1 dalyje ir SESV 275 straipsnyje numatyta Sąjungos teismų jurisdikcijos išimtis dėl nuostatų, susijusių su BUSP.

60 Šiuo aspektu ieškovė iš pradžių pažymi, kad ginčijami sprendimai yra visiškai administraciniai ar drausminiai ir susiję su personalo valdymu. Todėl šie sprendimai aiškiai skiriasi nuo politinių ar strateginių priemonių, priimamų BUSP srityje, o Sąjungos teismų jurisdikcijos išimtis yra susijusi tik su tokiomis priemonėmis.

61 Toliau ieškovė teigia, kad, remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija, Sąjungos institucijos, įstaigos ir organai, veikdami BUSP srityje, turi laikytis konstitucinių principų ir pagrindinių teisių, kurių laikymąsi turi užtikrinti Europos Sąjungos Teisingumo Teismas. Kadangi ši byla susijusi su pagrindinėmis ieškovės teisėmis, Sąjungos teismai turi jurisdikciją ją nagrinėti.

62 Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pagal SESV 275 straipsnio antrą pastraipą turima jurisdikcija atlikti sprendimų, kuriuose numatytos ribojamosios priemonės, teisėtumo kontrolę turi būti aiškinama taip, kad ji taikoma bet kokiam sprendimui, kuriame, kaip teigiama, yra pažeistos fizinio asmens pagrindinės teisės, taigi ir ieškovės situacijai.

63 Galiausiai ieškovė pabrėžia, kad ji neturėjo jokios teisės kreiptis į nacionalinį teismą ir kad atsižvelgiant į tai, jog Sutartyse yra įtvirtinta išsami apskundimo ir procedūrų sistema, negalima sutikti su tuo, kad tokiems sprendimams, kaip nagrinėjamieji šioje byloje, netaikoma teisminė kontrolė.

64 Šiuo aspektu ieškovė iš esmės nurodo, kad, remiantis SATCEN tarnybos nuostatais, galimybės kreiptis į kompetentingą apeliacinę komisiją, kad būtų išnagrinėti jos reikalavimai, negalima prilyginti ieškiniui teisme, kaip tai suprantama pagal 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) reikšmingas nuostatas.

- 65 SATCEN savo ruožtu tvirtina, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, kaip Sąjungos institucija, turi laikytis kompetencijos suteikimo principo. Kadangi jokia Sutarčių nuostata Bendrajam Teismui nesuteikia jurisdikcijos priimti sprendimus dėl SATCEN ir jo tarnautojų ginčų, Bendrasis Teismas turėtų nepripažinti savo jurisdikcijos, nes kitaip pažeistų kompetencijos suteikimo principą, viršydamas Sutartyse numatytas savo jurisdikcijos ribas.
- 66 Grįsdamas savo argumentus SATCEN pabrėžia, kad, remiantis SESV 263 straipsnio penkta pastraipa, steigdama įstaigą ar organą Sąjungos institucija šios įstaigos ar organo priimtų aktų teisėtumo kontrolę gali patikėti kitam nei Sąjungos teismui.
- 67 Todėl ši pirminės teisės nuostata esą leidžia Tarybai SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 6 dalyje numatyti, kad apeliacinė komisija turi kompetenciją nagrinėti SATCEN ir jos darbuotojų ginčus.
- 68 Taigi apeliacinė komisija yra specialusis teismas, kurio išimtinė kompetencija, leidžiama pagal SESV 263 straipsnio penktą pastraipą, užkerta kelią Sąjungos teismų jurisdikcijai nagrinėti šį ginčą.
- 69 Tai, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos priimti sprendimų dėl SATCEN ir jos darbuotojų ginčų, esą patvirtina Sąjungos valstybių narių vyriausybių atstovų, 2001 m. spalio 15 d. susirinkusių Taryboje, sprendimas dėl privilegijų ir imunitetų, kuriuos turi Saugumo studijų institutas ir SATCEN, taip pat jų organai ir darbuotojai, kurio 6 straipsnyje numatyta, kad SATCEN darbuotojai turi jurisdikcijos imunitetą, kiek tai susiję su aktais, priimtais vykdant savo funkcijas.
- 70 Šis sprendimas esą parodo aiškų valstybių narių norą tiek nacionalinių teismų, tiek Sąjungos teismų jurisdikcijos netaikyti ginčams, susijusiems su SATCEN tarnautojų funkcijų vykdymu. SATCEN pabrėžia, kad, priešingai nei Protokole Nr. 7 dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų (OL C 83, 2010, p. 266), kuriame Sąjungos pareigūnams ir tarnautojams numatytas jurisdikcijos imunitetas, kartu nurodant, kad Teisingumo Teismas turi jurisdikciją nagrinėti Sąjungos institucijų ginčus, šio sprendimo 69 punkte minimame sprendime nėra numatyta tokia Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcija dėl SATCEN.
- 71 SATCEN, remdamasis 2015 m. lapkričio 12 d. Sprendimu *Elitaliana / Eulex Kosovo* (C-439/13 P, EU:C:2015:753), priduria, kad dėl BUSP srityje priimtų sprendimų, susijusių su administracinėmis išlaidomis, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas jurisdikciją turi tik kai sprendimai susiję su Sąjungos biudžetu. Nagrinėjamu atveju, kadangi ginčijami sprendimai yra susiję ne su Sąjungos biudžetu, bet su valstybių narių, išskyrus Daniją, įnašais, Bendrasis Teismas esą neturi jurisdikcijos.
- 72 SATCEN triplike dar pažymi, kad Sąjungos teismai iš esmės neturi jurisdikcijos atlikti Sąjungos institucijų, įstaigų ir organų priimtų aktų BUSP srityje kontrolės. Priešingai yra tik tuo atveju, kai sprendime, kuriuo įsteigiamas organas ar įstaiga, veikiantys BUSP srityje, arba jų personalo nuostatuose aiškiai numatyta Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcija nagrinėti šio organo ar įstaigos ir jų tarnautojų ginčus.
- 73 Kalbant apie SATCEN, nei akte, kuriuo jis įsteigiamas, nei jo personalo nuostatuose nenustatyta Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcija atlikti jo tarnautojų atžvilgiu priimtų aktų teisėtumo kontrolę.
- 74 Dublike ieškovė teigia, kad SATCEN argumentus paneigia 2016 m. liepos 19 d. Sprendimas *H / Taryba ir Komisija* (C-455/14 P, EU:C:2016:569).
- 75 Anot ieškovės, tame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad ESS 24 straipsnyje ir SESV 275 straipsnyje numatyto Bendrojo Teismo jurisdikcijos neturėjimo negalima išplėsti sprendimams dėl darbo ginčų. Todėl dėl personalo valdymo aktų, net jei jie priimti BUSP srityje, Sąjungos Teismai esą turi jurisdikciją.

- 76 Ieškovė, remdamasi 2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *H / Taryba ir Komisija* (C-455/14 P, EU:C:2016:569) 55 punktu, priduria, kad jei šiuo atveju Sąjungos teismai neturėtų jurisdikcijos, būtų pažeistas vienodo požiūrio principas, nes būtų skirtingai vertinami SATCEN tarnautojai ir kitų su BUSP susijusių įstaigų, kaip antai Europos gynybos agentūros ir Išorės veiksmų tarnybos (EIVT), tarnautojai. Todėl ji teigia, kad su šiomis įstaigomis susiję tarnautojai turi galimybę kreiptis į Teisingumo Teismą.
- 77 SATCEN tvirtina priešingai – iš 2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *H / Taryba ir Komisija* (C-455/14 P, EU:C:2016:569) matyti, jog kadangi nenumatyta aiški Sąjungos teismų jurisdikcija, apie kurią kalbama šio sprendimo 72 punkte, tik Europos Sąjungos Teisingumo Teismas BUSP srityje turi jurisdikciją atlikti personalo valdymo aktų, susijusių su valstybių narių komandiruotais tarnautojais, teisėtumo kontrolę, kad būtų išvengta nelygybės su Sąjungos institucijų komandiruotais ekspertais, kurių atžvilgiu Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turi jurisdikciją pagal Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatus (toliau – Pareigūnų tarnybos nuostatai).
- 78 Todėl 2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *H / Taryba ir Komisija* (C-455/14 P, EU:C:2016:569) išvadų esą negalima taikyti ieškovės situacijai – ji yra SATCEN sutartininkė, o ne valstybės narės ar Sąjungos institucijos komandiruota nacionalinė ekspertė.
- 79 SATCEN priduria, kad bet kuriuo atveju Europos Sąjungos Teisingumo Teismas taip pat neturi jurisdikcijos dėl nacionalinio eksperto, komandiruo to dirbti SATCEN, nes tokia jurisdikcija nenumatyta 2007 m. liepos 18 d. jo valdybos sprendime, susijusiam su komandiruotais nacionaliniais ekspertais.
- 80 Iš pradžių reikia priminti, kad, remiantis ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniu sakiniu ir SESV 275 straipsnio pirma pastraipa, Sąjungos teismai iš esmės neturi jurisdikcijos dėl nuostatų, susijusių su BUSP, ir jų pagrindu priimtų aktų (žr. 2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *H / Taryba ir Komisija*, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 39 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 81 ESS 24 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje BUSP apibrėžta kaip apimanti visas užsienio politikos sritis ir visus su Sąjungos saugumu susijusius klausimus, įskaitant laipsnišką bendros gynybos politikos formavimą, kuris sudarytų sąlygas pereiti prie bendros gynybos.
- 82 Nagrinėjamu atveju ginčijamus sprendimus priėmė SATCEN direktorius ir apeliacinė komisija, o šios įstaigos veiklą reglamentuoja Sprendimas 2014/401, priimtas remiantis, be kita ko, ESS 28 straipsniu, susijusiu su Sąjungos veiksmais ir esančiu Europos Sąjungos sutarties V antraštinės dalies 2 skyriuje, susijusiam su BUSP. Šiuo aspektu, kaip matyti iš to sprendimo 2 konstatuojamosios dalies ir 2 straipsnio, valstybėms narėms ir Sąjungos institucijoms SATCEN iš esmės tiekia produktus ir teikia paslaugas, naudodama kosmoso ir oro erdvės stebėjimo priemones, kad padėtų Sąjungai priimti sprendimus ir imtis veiksmų BUSP srityje.
- 83 Todėl vien aplinkybė, kad ginčijami sprendimai buvo priimti tam tikrai įstaigai veikiant BUSP srityje, nereiškia, kad Sąjungos teismai neturi jurisdikcijos priimti sprendimo dėl šio ginčo (šiuo klausimu žr. 2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *H / Taryba ir Komisija*, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 43 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 84 Iš tiesų į ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutinį sakinį ir SESV 275 straipsnio pirmą pastraipą įtraukta nuostata, įtvirtinanti ESS 19 straipsniu Europos Sąjungos Teisingumo Teismui suteiktos bendrosios kompetencijos užtikrinti, kad aiškinant ir taikant Sutartis būtų laikomasi teisės, taisyklės išimtį, todėl šios normos turi būti aiškinamos siaurai (žr. 2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *H / Taryba ir Komisija*, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 40 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).

- 85 Be to, nors Chartijos 47 straipsniu Europos Sąjungos Teisingumo Teismui negali būti nustatyta jurisdikcija, kai pagal Sutartis ji jam nesuteikiama, vis dėlto veiksmingos teisinės gynybos principas reiškia, kad Sąjungos teismų jurisdikcijos paneigimas BUSP srityje turi būti aiškinamas siaurai (2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 74 punktas).
- 86 Be to, kaip matyti tiek iš ESS 2 straipsnio, esančio šios sutarties bendrosiose nuostatose, tiek iš ESS 21 straipsnio, susijusio su Sąjungos išorės veiksmais, į kurį daroma nuoroda ESS 23 straipsnyje, susijusiame su BUSP, Sąjunga grindžiama, be kita ko, lygybės ir teisinės valstybės vertybėmis. Pats veiksmingos teisminės kontrolės egzistavimas, skirtas Sąjungos teisės nuostatų laikymuisi užtikrinti, neatsiejamas nuo teisinės valstybės egzistavimo (žr. 2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *H / Taryba ir Komisija*, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 41 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 87 Nagrinėjamu atveju ieškovė, kaip nurodyta jos darbo sutartyje, buvo įdarbinta į SATCEN administracinio padalinio vadovo pareigas.
- 88 Šiuo ieškiniu ji prašo visų pirma panaikinti sprendimus suspenduoti, pradėti drausminę procedūrą ir atšaukti, kuriais SATCEN direktorius atitinkamai suspendavo jos funkcijas, pradėjo prieš ją drausminę procedūrą ir nutraukė jos sutartį dėl drausminių priemonių. Toliau ieškovė prašo panaikinti apeliacinės komisijos sprendimą, kuriuo iš esmės buvo patvirtinti trys minėti sprendimai. Be to, ji Bendrojo Teismo prašo panaikinti sprendimą, kuriuo SATCEN direktorius esą netiesiogiai atmetė jos pagalbos prašymą, pateiktą dėl tariamo psichologinio priekabiavimo prie jos. Galiausiai ieškovė prašo turtinės ir neturtinės žalos, kurią ji esą patyrė priėmus ginčijamus sprendimus, atlyginimo.
- 89 Sprendimai sustabdyti ir pradėti drausminę procedūrą buvo priimti atlikus administracinį tyrimą, pradėtą dvylikai SATCEN tarnautojų pateikus skundą, kuriame kalbama apie kenksmingą santykių aplinką administraciniame padalinyje ir finansų skyriuje, už kurią, skundo pateikėjų manymu, atsakinga ieškovė ir kurią lemia tai, kad ieškovė kiekvieną dieną konfliktuoja su savo kolegomis juos tiek nuolat kritikuodama, kad kai kurie iš jų nukentėjo nuo jos psichologinio priekabiavimo. Per tyrimą, o paskui per procedūrą drausmės komisijoje tam tikri SATCEN administraciniam padaliniui ir finansų skyriui priklausantys tarnautojai pateikė atsakymus į klausimyną ir parodymus, patvirtinančius šią kritiką. Be to, ieškovės vadovai jos 2010–2012 m. vertinimo ataskaitose kritikavo jos, kaip vadovės, sugebėjimus ir jos vykdomą žmogiškųjų darbo santykių administravimą, kuris nuolat lemia konfliktus.
- 90 Kiek tai susiję su sprendimu atšaukti ieškovę iš pareigų, kaip matyti iš drausmės komisijos nuomonės, į kurią pateikiama nuoroda tame sprendime, jis buvo pagrįstas kaltinimu, kad ieškovė iš esmės nuolat netinkamai elgėsi, be kita ko, šaukė ant kitų SATCEN administracinio padalinio ir finansų skyriaus tarnautojų, juos peikė, įžeidinėjo ir žemino.
- 91 Vadinasi, minėti sprendimai suspenduoti, pradėti drausminę procedūrą ir atšaukti yra personalo administravimo aktai, kuriais, atsižvelgiant į jų motyvus ir tikslus, taip pat į jų priėmimo aplinkybes, nebuvo siekiama padėti vykdyti, apibrėžti ar įgyvendinti BUSP, kaip tai suprantama pagal ESS 24 straipsnio 2 dalį, o kalbant konkrečiau jie nebuvo SATCEN užduočių BUSP srityje, primintų šio sprendimo 7 ir 82 punktuose, dalis. Tokia pati išvada darytina dėl apeliacinės komisijos sprendimo – ji priėmė teisiškai privalomą sprendimą, kuriuo iš esmės patvirtinti trys minėti sprendimai, remdamasi SATCEN tarnybos nuostatais jai suteiktomis teisėmis (žr. šio sprendimo 13 ir 14 punktus).
- 92 Tas pats pasakytina apie implicitinį sprendimą atmesti pagalbos prašymą. Iš tiesų šis pagalbos prašymas buvo pateiktas vykdant drausminę procedūrą prieš ieškovę, nes jame ji iš esmės teigė, kad su jos elgesiu susiję kaltinimai reiškia psichologinį priekabiavimą prie jos, todėl prašė SATCEN pagalbos.
- 93 Be to, pirma, reikia konstatuoti, kad SATCEN tarnybos nuostatų VII skyriuje ir IX priede yra įtvirtintos drausminės tvarkos taisyklės, panašios į numatytąsias Pareigūnų tarnybos nuostatų VI antraštinėje dalyje ir IX priede, kiek tai susiję tiek su administraciniu tyrimu ir procedūra drausmės komisijoje,

ties su sankcijų kategorijomis ir aplinkybėmis, į kurias reikia atsižvelgti siekiant paskirti tinkamą sankciją. Taip pat SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 6 skirsnyje, vartojant beveik identiškas formuluotes kaip ir Pareigūnų tarnybos nuostatų IX priedo 6 skirsnyje, numatyta galimybė suspenduoti tarnautoją, kaltinamą dideliu nusizengimu.

- 94 Antra, SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 1–3 dalyse yra įtvirtinta administracinio skundo pateikimo SATCEN direktoriui procedūra ir reikia pripažinti, kad ja siekiama panašaus tikslo kaip ir Pareigūnų tarnybos nuostatų 90 straipsnyje numatyta ikiteismine procedūra, t. y. sudaryti sąlygas suinteresuotosioms šalims taikiai išspręsti ginčą.
- 95 Taigi darytina išvada, kad šis ginčas yra Sąjungos institucijos, įstaigos ar organo, nesusijusių su BUSP, ir vieno iš jų pareigūno ar tarnautojo ginčas, dėl kurio gali būti kreipiamasi į Sąjungos teismus pagal SESV 270 straipsnį, kuriame įtvirtinta Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcija spręsti visus Sąjungos ir jos tarnautojų ginčus (pagal analogiją žr. 2001 m. kovo 6 d. Sprendimo *Dunnett ir kt. / EIB*, T-192/99, EU:T:2001:72, 54 punktą).
- 96 Nėra pagrindo manyti, kad ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje ir SESV 275 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijos išimtis, kuri turi būti aiškinama siaurai, yra tokia plati, kad Sąjungos teismai neturi jurisdikcijos atlikti tokių Sąjungos įstaigos priimtų aktų, kaip nagrinėjami pagrindinėje byloje, teisėtumo kontrolės, nors Sąjungos teismai turi jurisdikciją atlikti aktų, kurių turinys, siekiami tikslai, priėmimo procedūra ir šio priėmimo aplinkybės yra identiški, teisėtumo kontrolę, kai tokie aktai susiję su Sąjungos institucija, įstaiga ar organu, kurių užduotys nesusijusios su BUSP (pagal analogiją žr. 2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *H / Taryba ir Komisija*, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 55 punktą).
- 97 Pateikus kitokį aiškinimą Sąjungos įstaigos, susijusios su BUSP, tarnautojas, pažeidžiant vienodo požiūrio principą, netektų Sąjungos tarnautojams taikomos teisminės apsaugos (pagal analogiją žr. 2001 m. spalio 18 d. Sprendimo *X / ECB*, T-333/99, EU:T:2001:25, 38–40 punktus).
- 98 Šio sprendimo 96 punkte pateiktą aiškinimą, viena vertus, patvirtina Sprendimo 2014/401 8 straipsnio 3 dalyje numatyta SATCEN galimybė priimti Sąjungos institucijų komandiruotus pareigūnus, kurie, kaip per posėdį pripažino SATCEN, savo komandiruotės laikotarpiu gali kreiptis į Sąjungos teismus remdamiesi SESV 270 straipsniu. Kita vertus, ši aiškinimą taip pat patvirtina Sąjungos teismų jurisdikcija, remiantis 2015 m. spalio 12 d. Tarybos sprendimo (BUSP) 2015/1835, kuriuo apibrėžiamas Europos gynybos agentūros statutas, būstinė ir veiklos nuostatai (OL L 266, 2015, p. 55), 11 straipsnio 3 dalies a punktu ir 6 dalimi, priimti sprendimus dėl šios agentūros sutartininkų ieškinių ir pagal 2010 m. liepos 26 d. Tarybos sprendimo 2010/427/ES, kuriuo nustatoma Europos išorės veiksmų tarnybos [EIVT] struktūra ir veikimas (OL L 201, 2010, p. 30), 6 straipsnio 2 dalies paskutinę pastraipą priimti sprendimus dėl EIVT sutartininkų ieškinių (pagal analogiją žr. 2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *H / Taryba ir Komisija*, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 56 punktą).
- 99 Tokiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas turi jurisdikciją priimti sprendimą šioje byloje. Ši jurisdikcija pagrįsta, kiek tai susiję su ginčijamų sprendimų teisėtumo kontrole, SESV 263 straipsniu, o kiek tai susiję su Sąjungos deliktine atsakomybe – SESV 268 straipsniu, siejamu su SESV 340 straipsnio antra pastraipa, atsižvelgiant į ESS 19 straipsnio 1 dalį ir Chartijos 47 straipsnį (pagal analogiją žr. 2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *H / Taryba ir Komisija*, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 58 punktą).
- 100 Šios išvados nepaneigia kiti SATCEN argumentai.
- 101 Pirma, reikia atmesti SATCEN argumentą, grindžiamą SATCEN tarnybos nuostatais, kuriuose numatyta apeliacinės komisijos kompetencija priimti neskundžiamus sprendimus dėl SATCEN ir jo tarnautojų ginčų.

- 102 Žinoma, kaip Taryba pabrėžė per posėdį, apeliacinės komisijos, kaip SATCEN ir jo personalo ginčus nagrinėjančio organo, veikimo principus paaiškina SATCEN, kuris iš pradžių buvo susietas su VES, tarptautine tarpvyriausybine organizacija, o paskui nuo 2002 m. sausio 1 d. – su Sąjunga, veikusia iki įsigaliojant Lisabonos sutarčiai, specifika (žr. šio sprendimo 1–3 punktus). Šiomis aplinkybėmis SATCEN personalo situacijos negalima prilyginti Europos bendrijos tarnautojų situacijai; tik pastarieji galėjo kreiptis į Bendrąjį Teismą pagal EB 236 straipsnį (dabar – SESV 270 straipsnis), o tai galėjo būti motyvas įsteigti tokį SATCEN organą, kaip apeliacinė komisija, kuri turi kompetenciją spręsti su darbo santykiais susijusius ginčus. Vis dėlto toks skirtingas požiūris negali būti pateisinamas po to, kai 2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojo Lisabonos sutartis, kurioje numatyta, kad Sąjunga pakeičia Bendriją ir perima jos teises ir pareigas (ESS 1 straipsnis), ir dėl to, kad visų Sąjungos tarnautojų, neatsižvelgiant į tai, ar jie priklauso buvusiai Bendrijai, ar Lisabonos sutartimi įsteigta Sąjungai, situacija yra panaši. Taigi nuo šiol SATCEN ir jo tarnautojų ginčus galima prilyginti Sąjungos tarnautojų ir jų darbdavių ginčams (žr. šio sprendimo 91–99 punktus).
- 103 Šiuo aspektu, priešingai, nei per posėdį tvirtino Taryba, naudinga priminti, kad priimdama 2011 m. liepos 12 d. Sprendimą 2011/411/BUSP, kuriuo apibrėžiamas Europos gynybos agentūros statusas, būstinė ir veiklos nuostatai, ir kuriuo panaikinami Bendrieji veiksmai 2004/551/BUSP (OL L 183, 2011, p. 16), Taryba nusprendė panaikinti „apeliacinės komisijos“ kompetenciją spręsti Europos gynybos agentūros ir jos sutartininkų ginčus, kuri anksčiau buvo numatyta 2004 m. rugsėjo 24 d. Tarybos sprendimo 2004/676/EB dėl Europos gynybos agentūros tarnybos nuostatų (OL L 310, 2004, p. 9) VII antraštinėje dalyje. Sprendimo 2011/411, kurio 4 konstatuojamojoje dalyje pažymėta, kad juo siekiama „atsižvelgti į Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) pakeitimus, padarytus Lisabonos sutartimi“, 11 straipsnio 4 dalyje įtvirtinta Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcija spręsti tokius ginčus.
- 104 Antra, negalima sutikti su SATCEN argumentu, kad SESV 263 straipsnio penktoje pastraipoje yra numatyta Tarybos teisė suteikti apeliacinei komisijai išimtinę kompetenciją (atmetant Bendrojo Teismo jurisdikciją) priimti sprendimus dėl SATCEN ir jo tarnautojų ginčų.
- 105 Šiuo aspektu reikia priminti, kad pagal ESS 19 straipsnį Europos Sąjungos Teisingumo Teismas užtikrina, kad aiškinant ir taikant Sutartis būtų laikomasi teisės. Be to, remiantis SESV 256 straipsnio 1 dalies pirmu sakiniu, Bendrojo Teismo jurisdikcijai priklauso kaip pirmajai instancijai nagrinėti SESV 263, 265, 268, 270 ir 272 straipsniuose nurodytus ieškinius, išskyrus tuos, kurie yra skirti specializuotam teismui, įsteigtam pagal tos pačios sutarties 257 straipsnį, ir tuos, kurie pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statutą yra palikti Teisingumo Teismui. Nagrinėjamu atveju SESV 263 ir 268 straipsniai pagrindžia Bendrojo Teismo jurisdikciją priimti sprendimą šioje byloje (žr. šio sprendimo 99 punktą).
- 106 Žinoma, SESV 263 straipsnio penktoje pastraipoje numatyta, kad Sąjungos įstaigas ar organus steigiantys aktai gali nustatyti konkrečias sąlygas ir tvarką, reguliuojančias fizinių ar juridinių asmenų ieškinių dėl šių įstaigų ar organų aktų, galinčių jiems turėti teisiųjų padarinių, pateikimą.
- 107 Vis dėlto, priešingai, nei teigia SATCEN, šios nuostatos negalima aiškinti taip, kad ja Tarybai, priimančiai sprendimą dėl SATCEN tarnybos nuostatų, suteikiama teisė numatyti, kad SATCEN direktoriaus aktams, kurie turi teisiųjų padarinių šios įstaigos vidaus veikimui, netaikoma Sąjungos teismų vykdoma teisminė kontrolė, suteikiant apeliacinei komisijai išimtinę kompetenciją priimti „neskundžiamus“ sprendimus dėl SATCEN ir jo personalo ginčų, kaip nurodyta SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 6 dalyje. Taip aiškinant būtų pakenkta Sąjungos teismų jurisdikcijai užtikrinti, kad „aiškinant ir taikant Sutartis būtų laikomasi teisės“, kaip reikalaujama ESS 19 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos antrame sakinyje. Taryba per posėdį pripažino, kad sąvoką „konkrečios sąlygos ir tvarka“, kaip ji suprantama pagal SESV 263 straipsnio penktą pastraipą, reikia aiškinti taip, kad Sąjungos įstaiga ar organas nustato visiškai vidines sąlygas ir tvarką, taikomas prieš kreipiantis į teismą ir reglamentuojančias, be kita ko, vidinės priežiūros mechanizmo veikimą arba draugiško ginčo

sprendimo procedūros eigą, kad būtų išvengta ginčo nagrinėjimo Sąjungos teismuose (šiuo klausimu žr. 2013 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *European Dynamics Luxembourg ir kt. / VRDT*, T-556/11, EU:T:2013:514, 59 ir 60 punktus).

- 108 Iš SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 6 dalies matyti, kad apeliacinė komisija privalomai vykdo išimtinę SATCEN direktoriaus sprendimų teisėtumo kontrolę ir kad ji taip pat gali priimti sprendimus dėl SATCEN tarnautojų pateiktų reikalavimų atlyginti žalą.
- 109 Vadinasi, SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 6 dalis yra nesuderinama su Sutartimis, ypač su ESS 19 straipsniu ir SESV 256 straipsniu, kiek joje numatyta, kad apeliacinė komisija turi privalomą ir išimtinę kompetenciją spręsti SATCEN ir jo tarnautojų ginčus, kai būtent Bendrasis Teismas turi jurisdikciją kaip pirmoji instancija nagrinėti tokio pobūdžio ieškinius.
- 110 Tokiomis aplinkybėmis SATCEN argumentas, kad apeliacinė komisija atitinka nepriklausomo ir nešališko teismo kriterijus, nustatytus Europos žmogaus teisių teismo, neturi reikšmės. Kadangi Bendrasis Teismas turi jurisdikciją atlikti sprendimų, kaip antai priimtų SATCEN direktoriaus, teisėtumo kontrolę ir nuspręsti dėl ieškovės reikalavimo atlyginti žalą, negalima sutikti su tuo, kad tokia įstaiga, net jeigu ji nepriklausoma ir nešališka, gali tai daryti vietoje Sąjungos teismų.
- 111 Trečia, reikia atmesti SATCEN argumentą, kad iš esmės dėl 2001 m. spalio 15 d. sprendimo dėl SATCEN privilegijų ir imunitetų poveikio Sąjungos valstybių narių vyriausybių atstovai, susirinkę Taryboje, sutarė be išlygų atmesti Teisingumo Teismo jurisdikciją.
- 112 Iš tiesų tas sprendimas susijęs tik su valstybių narių pagal jų nacionalinės teisės sistemas SATCEN ir jo darbuotojams suteiktomis privilegijomis ir imunitetais, todėl neturi jokios sąsajos su Sąjungos teismų jurisdikcija. Vadinasi, tai, kad tame sprendime nenumatyta Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijos nagrinėti SATCEN ir jo tarnautojų ginčus išimtis, priešingai nei Protokolo Nr. 7 dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų 11 straipsnio a punkte, susijusiame su Sąjungos ir jos tarnautojų ginčais, nereiškia, kad Bendrasis Teismas negali nagrinėti SATCEN ir jo tarnautojų ginčų.
- 113 Ketvirta, taip pat turi būti atmestas SATCEN argumentas, grindžiamas 2015 m. lapkričio 12 d. Sprendimu *Elitaliana / Eulex Kosovo* (C-439/13 P, EU:C:2015:753) ir tuo, kad ginčijami sprendimai nesusiję su Sąjungos biudžetu. Toje byloje Teisingumo Teismas patvirtino savo jurisdikciją specifinėje situacijoje, t. y. kai priemonių buvo imtasi dėl viešojo pirkimo sutarčių BUSP srityje ir jos buvo susijusios su išlaidomis iš Sąjungos biudžeto. Aplinkybė, kad situacija šioje byloje yra kitokia, neleidžia atmesti Bendrojo Teismo jurisdikcijos šiuo atveju, nes šią jurisdikciją lemia šio sprendimo 88–99 punktuose išdėstyti motyvai.
- 114 Taigi Bendrasis Teismas turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl visų ieškovės reikalavimų.

B. Dėl priimtimumo

- 115 Iš pradžių pažymėtina, kad turi būti pripažinta, jog ieškovės reikalavimai panaikinti sprendimus, kuriais SATCEN direktorius atmetė jos skundus dėl sprendimų atmesti pagalbos prašymą, pradėti drausminę procedūrą, suspenduoti ir atšaukti, yra pateikti dėl šių keturių sprendimų. Remiantis suformuota jurisprudencija dėl Pareigūnų tarnybos nuostatų 90 straipsnyje numatytos ikiteisminės procedūros, kuria siekiama to paties tikslo kaip ir SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 1–3 dalimis (žr. šio sprendimo 94 punktą), tarnautojo skundas ir kompetentingos institucijos atliktas jo atmetimas yra sudėtinės procedūros dalys, todėl ieškiniu, net jeigu formaliai jis pateiktas dėl pareigūno skundo atmetimo, į Bendrąjį Teismą kreipiamasi dėl nepalankaus akto, dėl kurio buvo pateiktas skundas (pagal analogiją žr. 2000 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *De Palma ir kt. / Komisija*, T-203/99, EU:T:2000:213, 21 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).

- 116 Toliau atsiliepime į ieškinį SATCEN iš esmės teigia, kad visi reikalavimai panaikinti ir atlyginti žalą yra nepriimtini, ir pateikia du nepriimtinumų grindžiamus prieštaravimus, atitinkamai susijusius su ieškove ir SATCEN saistančiais darbo santykiais ir ginčo sutartiniu pobūdžiu.
- 117 Galiausiai SATCEN subsidiariai nurodo, pirma, reikalavimų dėl sprendimo atmesti pagalbos prašymą, antra, reikalavimų dėl sprendimo pradėti drausminę procedūrą ir, trečia, argumentų dėl procedūros drausmės komisijoje nepriimtinumą.

1. Dėl nepriimtinumų grindžiamo prieštaravimo, siejamo su ieškove ir SATCEN saistančiais darbo santykiais

- 118 SATCEN teigia, kad SATCEN ir ieškovę saistantys darbo santykiai neleidžia, pirma, jos pripažinti trečiąja šalimi, kaip ji suprantama pagal SESV 263 straipsnį, ir, antra, pripažinti Sąjungos deliktinės atsakomybės.
- 119 Anot SATCEN, reikia skirti teisės gynimo priemones, kuriomis gali pasinaudoti visi fiziniai ir juridiniai asmenys pagal SESV 263, 268 ir 340 straipsnius, nuo Bendrojo Teismo jurisdikcijos spręsti Sąjungos ir jos tarnautojų ginčus, numatytos SESV 270 straipsnyje ir Pareigūnų tarnybos nuostatų 91 straipsnyje. Ši skirtumą esą pateisina Sąjungos ir jos tarnautojų darbo santykiai ir todėl jis pagal analogiją turi būti taikomas ieškovės situacijai. Taigi ji negali kreiptis į Teisingumo Teismą remdamasi SESV 263, 268 ir 340 straipsniais, net jeigu ji taip pat negali pasinaudoti SESV 270 straipsnyje numatyta teisių gynimo priemone, nes Pareigūnų tarnybos nuostatai netaikomi SATCEN tarnautojams.
- 120 Vis dėlto iš pradžių reikia pažymėti, kad SATCEN argumentai grindžiami klaidinga prielaida, nes, kaip pažymėta šio sprendimo 99 punkte, Bendrojo Teismo jurisdikcijos nagrinėti šią bylą pagrindas yra SESV 263 ir 268 straipsniai.
- 121 Žinoma, kaip pabrėžia SATCEN, dėl ieškovės ir šios įstaigos darbo santykių ši byla yra specifinė. Iš esmės toks ryšys reiškia, kad Sąjungos įstaigos tarnautojo ir jo darbdavio ginčui taikomi ne SESV 263, 268 ir 340 straipsniai, bet SESV 270 straipsnis.
- 122 Vis dėlto, kaip pabrėžė šalys, SESV 270 straipsnis netaikomas ieškovės situacijai. Remiantis tuo straipsniu, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso spręsti visus Sąjungos ir jos tarnautojų ginčus neperžengiant Pareigūnų tarnybos nuostatuose ir Kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygose (toliau – KTĮS) nustatytų ribų ir laikantis juose numatytų sąlygų. Šiuo aspektu iš kartu aiškinamų Pareigūnų tarnybos nuostatų 1 straipsnio ir 1a straipsnio 2 dalies bei KTĮS 3a straipsnio 1 dalies b punkto matyti, kad šie teisės aktai taikomi Sąjungos organo ar įstaigos sutartininkams tik jeigu tai numatyta šį organą ar įstaigą įsteigiančiame akte. Kalbant apie SATCEN sutartininkus, pažymėtina, kad nei Sprendime 2014/401, nei SATCEN tarnybos nuostatuose nenumatyta galimybė taikyti Pareigūnų tarnybos nuostatus ar KTĮS.
- 123 Vadinasi, priešingai, nei teigia SATCEN, ieškovės ieškinys dėl panaikinimo patenka į SESV 263 straipsnio taikymo sritį, o jos prašymas pripažinti Sąjungos deliktinę atsakomybę – į SESV 268 straipsnio taikymo sritį.

2. Dėl nepriimtinumų grindžiamo prieštaravimo, siejamo su nagrinėjamo ginčo sutartiniu pobūdžiu

- 124 SATCEN teigia, kad ieškinys nepriimtinas, nes jis yra visiškai sutartinio pobūdžio dėl to, kad ginčijamus sprendimus lėmė ieškovės darbo sutartis.

- 125 Šiuo aspektu reikia priminti, kad, remiantis SESV 263 straipsniu, Sąjungos teismai neatlieka institucijų aktų, kurie sukelia privalomų teisinių padarinių trečiosioms šalims, gerokai pakeisdami jų teisinę padėtį, teisėtumo kontrolės ir kad ši jurisdikcija susijusi tik su SESV 288 straipsnyje nurodytais aktais, kuriuos šios institucijos turi priimti laikydamosi Sutartyje nustatytų sąlygų ir naudodamosi savo viešosios valdžios prerogatyvomis. Kita vertus, institucijų priimti aktai, susiję vien su sutartinėmis aplinkybėmis, nuo kurių jie neatskiriami, dėl paties savo pobūdžio nėra priskiriami prie SESV 288 straipsnyje nurodytų teisės aktų, kuriuos galima prašyti panaikinti pagal SESV 263 straipsnį (žr. 2013 m. balandžio 10 d. Sprendimo *GRP Security / Audito Rūmai*, T-87/11, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:161, 29 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 126 Sprendimo 2014/401 8 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad SATCEN personalą, be kita ko, sudaro sutartininkai. Būtent taip ieškovė buvo įdarbinta pagal darbo sutartį, kuri yra šalių valių suderinimo rezultatas. Taigi ieškovės ir SATCEN darbo santykiai yra sutartinio pobūdžio.
- 127 Vis dėlto ieškovės darbo sutartis buvo sudaryta su Sąjungos įstaiga, kuriai patikėta bendrojo intereso užduotis ir kurios „personalo taisyklės“ Taryba įgaliota priimti pagal Sprendimo 2014/401 8 straipsnio 5 dalį. Pagal identišką nuostatą Taryba, įgyvendindama Bendruosius veiksmus 2001/555, Sprendimu 2009/747 priėmė SATCEN tarnybos nuostatus (žr. šio sprendimo 11 punktą). Kaip numatyta SATCEN tarnybos nuostatų 1 straipsnio 1 dalyje, šie nuostatai taikomi visiems pagal sutartį SATCEN įdarbintiems tarnautojams.
- 128 Todėl, nors SATCEN ir jo tarnautojų darbo santykiai yra sutartiniai, šių tarnautojų teisinę situaciją lemia SATCEN tarnybos nuostatai.
- 129 Taigi SATCEN tarnybos nuostatų, vienašališkai priimtų Tarybos, kuri nebuvo ieškovės sudarytos darbo sutarties šalis, bendrosios nuostatos yra privalomos ieškovei ir visiems kitiems SATCEN sutartininkams ir įtraukiamos į jų darbo sutartį (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2004 m. spalio 14 d. Sprendimo *Pflugradt / ECB*, C-409/02 P, EU:C:2004:625, 34 ir 35 punktus). Šiuo aspektu svarbu pažymėti, kad nagrinėjamu atveju ieškovei pateikto darbo pasiūlymo, kurį ji pasirašė, 14 punkte nurodyta, kad „šį darbo pasiūlymą, taip pat darbo sąlygas reglamentuoja [SATCEN tarnybos nuostatai] <...> ir visi paskesni jų pakeitimai, kurie yra neatsiejama šio pasiūlymo dalis“.
- 130 Šis ginčas kilo dėl to, kad ieškovė tariamai netinkamai atliko savo profesines pareigas, numatytas SATCEN tarnybos nuostatuose. Be to, remdamasis būtent SATCEN tarnybos nuostatais SATCEN direktorius ieškovės atžvilgiu naudojo savo įgaliojimus drausminėje srityje. Kaip matyti iš Sprendimo 2014/401 7 straipsnio 6 dalies antros pastraipos e punkto, šie įgaliojimai priklauso SATCEN direktoriaus kompetencijai, turimai visais personalo klausimais.
- 131 Vadinasi, priimdamas sprendimą atmesti pagalbos prašymą, sprendimą pradėti drausminę procedūrą, sprendimą suspenduoti ir sprendimą atšaukti SATCEN direktorius tiesiog taikė SATCEN tarnybos nuostatus, kurie viršija ieškovės ir SATCEN sutartinius ryšius. Šis ginčas susijęs su pačiu šių SATCEN direktoriaus sprendimų teisėtumu ir su apeliacinės komisijos sprendimu, kuriuo iš esmės buvo atmestas ieškovės skundas dėl sprendimo pradėti drausminę procedūrą, sprendimo suspenduoti ir sprendimo atšaukti.
- 132 Taigi nepriimtiniu grindžiamas prieštaravimas, siejamas su nagrinėjamo ginčo sutartiniu pobūdžiu, turi būti atmestas.

3. Dėl nepriimtimumu grindžiamo prieštaravimo, SATCEN pateikto dėl reikalavimų panaikinti sprendimą atmesti pagalbos prašymą

- 133 SATCEN mano, kad reikalavimai panaikinti sprendimą atmesti pagalbos prašymą nepriimtini, nes ieškovė iš esmės nesilaikė išankstinės administracinės procedūros, numatytos SATCEN tarnybos nuostatuose.
- 134 Remiantis SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 1–3 dalimis, tai, kad SATCEN direktorius per du mėnesius neatsakė į prašymą priimti sprendimą į šių tarnybos nuostatų taikymo sritį patenkančiais klausimais, prilygsta implicitiniam sprendimui atmesti prašymą, o dėl tokio sprendimo gali būti pateiktas skundas per tris mėnesius nuo termino pateikti atsakymą pabaigos dienos.
- 135 Taigi, kai SATCEN direktorius nepateikia atsakymo į pagalbos prašymą, kaip jis suprantamas pagal SATCEN tarnybos nuostatų 2 straipsnio 6 dalį, per šių tarnybos nuostatų 28 straipsnio 1 dalyje numatytą dviejų mėnesių terminą, galima laikyti, kad buvo priimtas implicitinis sprendimas atmesti šį pagalbos prašymą. Tokiu atveju turi būti preziumuojama, kad SATCEN direktorius nemanė, jog pagalbos prašymui pagrįsti nurodytos aplinkybės yra pakankami pirminiai nurodytų veiksmų tikrumo įrodymai, sukeltys pareigą suteikti pagalbą, dėl kurių gali būti pradėtas administracinis tyrimas, jei nurodytos aplinkybės kvalifikuojamos kaip psichologinis priekabiavimas (pagal analogiją žr. 2007 m. spalio 25 d. Sprendimo *Lo Giudice / Komisija*, T-154/05, EU:T:2007:322, 41 punktą ir 2017 m. balandžio 24 d. Sprendimo *HF / Parlamentas*, T-570/16, EU:T:2017:283, 53–57 punktus).
- 136 Nagrinėjama atveju 2013 m. kovo 20 d. ieškovė pateikė SATCEN direktoriui pagalbos prašymą. 2013 m. kovo 22 d. SATCEN direktorius paprašė savo pavduotojo patikrinti tame prašyme nurodytą informaciją vykdant administracinį tyrimą dėl ieškovės. SATCEN direktorius nemanė, kad šios informacijos patikrinimas atskleidė nurodytų veiksmų pirminių tikrumo įrodymų, pateisinančių administracinio tyrimo inicijavimą, o tai patvirtina laiškas, kurį jis 2013 m. rugpjūčio 26 d. nusiuntė SATCEN direktoriaus pavduotojui, ir 2013 m. spalio 7 d. ieškovės skundo atmetimas.
- 137 Todėl darytina išvada, kad, remiantis SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 1 dalimi, ieškovės pagalbos prašymas, įteiktas 2013 m. kovo 21 d., buvo netiesiogiai atmestas praėjus dviem mėnesiams po šios datos, t. y. 2013 m. gegužės 21 d., o ne, kaip teigia ieškovė, 2013 m. liepos 5 d. Kaip teisingai teigia SATCEN, remiantis SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 2 dalimi, skundas dėl šio implicitinio sprendimo atmesti prašymą turėjo būti pateiktas per tris mėnesius nuo termino pateikti atsakymą pabaigos dienos, t. y. ne vėliau kaip 2013 m. rugpjūčio 21 d. Iš bylos medžiagos nematyti, kad ieškovė tokį skundą pateikė per minėtą laikotarpį.
- 138 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad, kiek ieškovės reikalavimais siekiama, kad būtų panaikintas sprendimas atmesti pagalbos prašymą, jie turi būti atmesti kaip nepriimtini.

4. Dėl nepriimtimumu grindžiamo prieštaravimo, SATCEN pateikto dėl reikalavimų panaikinti sprendimą pradėti drausminę procedūrą

- 139 SATCEN tvirtina, kad ieškinys dėl sprendimo pradėti administracinę procedūrą negali būti nagrinėjamas, nes sprendimas, dėl kurio galima pareikšti ieškinį, gali būti tik tas, kuris priimtas pasibaigus drausminei procedūrai. Todėl ieškovės reikalavimai panaikinti sprendimą pradėti drausminę procedūrą turi būti atmesti kaip nepriimtini.
- 140 Ieškovė nesutinka su šiais argumentais ir subsidiariai prašo išnagrinėti sprendimo pradėti drausminę procedūrą teisėtumą, siekiant nagrinėti sprendimo atšaukti teisėtumą.

- 141 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad tuo atveju, jei sankcija buvo skirta Sąjungos įstaigos tarnautojui, sprendimas pradėti prieš jį drausminę procedūrą yra tik parengiamasis aktas, nelemiantis galutinės administracijos pozicijos, todėl jo negalima laikyti asmens nenaudai priimtu aktu, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnį (pagal analogiją žr. 2008 m. liepos 8 d. Sprendimo *Franchet ir Byk / Komisija*, T-48/05, EU:T:2008:257, 340 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 142 Taigi reikalavimai panaikinti sprendimą pradėti drausminę procedūrą yra nepriimtini, nes tik galutinis drausminis sprendimas, t. y. sprendimas atšaukti, yra asmens nenaudai priimtas aktas.
- 143 Vis dėlto prašymo panaikinti aktą, kuris nėra asmens nenaudai priimtas aktas, nepriimtumas neužkerta kelio grindžiant reikalavimus panaikinti sprendimą, dėl kurio gali būti pareikštas ieškinys, remtis galimu šio akto neteisėtumu (pagal analogiją žr. 2003 m. kovo 13 d. Sprendimo *Pessoa e Costa / Komisija*, T-166/02, EU:T:2003:73, 37 punktą ir nurodytą jurisprudenciją). Todėl, nors reikalavimai panaikinti sprendimą pradėti drausminę procedūrą yra nepriimtini, reikia laikyti, kad pagrindai, kuriais grindžiami šie reikalavimai, yra pateikti dėl sprendimo atšaukti, priimto pasibaigus tai procedūrai.

5. Dėl nepriimtimumu grindžiamo prieštaravimo, SATCEN pateikto dėl argumentų, susijusių su procedūra drausmės komisijoje

- 144 Pateikdama sprendimo atšaukti pirmąjį ir antrąjį panaikinimo pagrindus ieškovė ginčija sąlygas, kuriomis drausminė procedūra vyko drausmės komisijoje.
- 145 Anot SATCEN, kaltinimai dėl drausmės komisijos nuomonės turi būti atmesti kaip nepriimtini, nes turi būti laikoma, kad šie kaltinimai yra pateikti dėl pačios drausmės komisijos nuomonės, kuri yra asmens nenaudai priimtas aktas, dėl kurio nebuvo pateiktas išankstinis administracinis skundas.
- 146 Vis dėlto šiuo aspektu reikia pažymėti, kad 1968 m. liepos 11 d. Sprendimas *Van Eick / Komisija* (35/67, EU:C:1968:39), kuriuo remiasi SATCEN, nereikšmingas, nes toje byloje Teisingumo Teismas kaip nepriimtinius atmetė reikalavimus dėl, be pačios drausmės komisijos nuomonės panaikinimo, „drausmės komisijoje vykdytos procedūros“ panaikinimo.
- 147 1985 m. sausio 29 d. Sprendime *F. / Komisija* (228/83, EU:C:1985:28, 16 punktas), kurį cituoja SATCEN, Teisingumo Teismas taip pat laikėsi nuomonės, kad rungimosi principui ir asmens, su kuriuo susijusi drausminė procedūra, teisei į gynybą prieštarautų išvada, kad jis negali atskirai pateikti ieškinio dėl drausmės komisijos nuomonės panaikinimo, siekdamas, kad iš naujo būtų pradėta drausminė procedūra.
- 148 Taigi iš šių sprendimų nematyti, kad grįsdama savo reikalavimus panaikinti drausminę sankciją, priimtą po to, kai drausmės komisija pateikė savo nuomonę, ieškovė neturi teisės teigti, kad procedūra, kuri buvo vykdoma šioje drausmės komisijoje, yra neteisėta, nes, kaip matyti iš kartu aiškinamų SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 7, 9 ir 10 straipsnių, ieškovės atveju tokia procedūra buvo būtinas išankstinis elementas priimant ginčijamą sankciją atšaukti ieškovę iš pareigų.
- 149 Todėl argumentai, siejami su procedūros drausmės komisijoje neteisėtumu, yra priimtini.
- 150 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pirma, visi nepriimtimumu grindžiami prieštaravimai, SATCEN pateikti dėl reikalavimų panaikinti ir atlyginti žalą, turi būti atmesti. Antra, šis ieškinys nepriimtinas, kiek jis pateiktas dėl sprendimo pradėti drausminę procedūrą ir sprendimo atmesti pagalbos prašymą. Trečia, šis ieškinys priimtinas, kiek jis pateiktas dėl sprendimo suspenduoti, sprendimo atšaukti ir apeliacinės komisijos sprendimo, todėl reikia išnagrinėti šių trijų sprendimų teisėtumą, pradedant nuo apeliacinės komisijos sprendimo.

C. Dėl esmės

1. Dėl reikalavimų panaikinti

a) Dėl apeliacinės komisijos sprendimo teisėtumo

- 151 Ieškovė prašo panaikinti apeliacinės komisijos sprendimą dėl dviejų priežasčių. Pirma, apeliacinė komisija pažeidė ieškovės teisę į veiksmingą teisminę gynybą dėl to, kad, viena vertus, jos sudėtis neatitiko nepriklausomo ir nešališko teismo kriterijų ir, kita vertus, ji neatsižvelgė į daugumą ieškovės pateiktų faktinių ir teisinių argumentų. Antra, apeliacinė komisija iš esmės padarė įvairių teisės klaidų, kai atmetė ieškovės pateiktą skundą.
- 152 Be to, remdamasi SESV 277 straipsniu, ieškovė pateikia SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 6 dalies neteisėtumu grindžiamą prieštaravimą, iš esmės motyvuodama tuo, kad šia nuostata apeliacinė komisija padaroma vienintele SATCEN direktoriaus sprendimų teisėtumo kontrolę atliekančia instancija.
- 153 SATCEN prašo atmesti reikalavimus panaikinti apeliacinės komisijos sprendimą, nes ši komisija suteikė pakankamų garantijų tam, kad būtų užtikrintas ieškovės teisės į veiksmingą teisminę gynybą laikymasis. Taigi jos sprendimai esą gali būti galutiniai ir privalomi, kaip numatyta SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 6 dalyje.
- 154 Iš pradžių reikia išnagrinėti ieškovės pateiktą SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 6 dalies neteisėtumu grindžiamą prieštaravimą.
- 155 Remiantis jurisprudencija, SESV 277 straipsnis yra išraiška bendrojo principo, užtikrinančio kiekvienos šalies, siekiančios panaikinti individualų sprendimą, teisę ginčyti institucijų ankstesnių aktų, kurie yra šio individualaus sprendimo teisinis pagrindas, teisėtumą (žr. 2015 m. birželio 19 d. Sprendimo *Italija / Komisija*, T-358/11, EU:T:2015:394, 180 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 156 Kadangi SESV 277 straipsniu nesiekama leisti šaliai ginčyti bet kurio visuotinai taikomo akto taikytinumo grindžiant ieškinį, neteisėtumu grindžiamo prieštaravimo apimtis turi būti ribojama tiek, kiek tai būtina ginčui išspręsti. Remiantis tuo, darytina išvada, kad bendro pobūdžio aktas, kurio teisėtumas ginčijamas, turi būti tiesiogiai ar netiesiogiai taikomas atvejui, dėl kurio pareikštas ieškiny, ir turi būti tiesioginis teisinis ryšys tarp ginčijamo individualaus sprendimo ir atitinkamo bendro pobūdžio akto. Šiuo klausimu konstatuotina, kad išvadą apie tokio ryšio egzistavimą galima padaryti, be kita ko, remiantis teiginiu, kad pagrindiniame ieškinyje ginčijamas aktas iš esmės grindžiamas akto, kurio teisėtumas ginčijamas, nuostata (žr. 2016 m. spalio 27 d. Sprendimo *ECB / Cerafogli*, T-787/14 P, EU:T:2016:633, 44 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 157 Teismo konstatuotas neteisėtumas nesukelia pasekmių *erga omnes*, bet lemia apskūsto individualaus sprendimo neteisėtumą, o visuotinai taikomas aktas ir toliau lieka teisės sistemos dalis ir šis neteisėtumas neturi poveikio kitų aktų, kurie galbūt buvo priimti juo remiantis, tačiau nebuvo apskūsti per ieškiniui pareikšti nustatytą terminą, teisėtumui (šiuo klausimu žr. 1974 m. vasario 21 d. Sprendimo *Kortner ir kt. / Taryba ir kt.*, 15/73–33/73, 52/73, 53/73, 57/73–109/73, 116/73, 117/73, 123/73, 132/73 ir 135/73–137/73, EU:C:1974:16, 37 ir 38 punktus).
- 158 Nagrinėjamu atveju SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 6 dalyje, kuri, kaip teigia ieškovė, yra neteisėta, be kita ko, numatyta, kad apeliacinė komisija turi kompetenciją panaikinti arba patvirtinti SATCEN direktoriaus sprendimus, priimtus remiantis šiais tarnybos nuostatais, taip pat atlyginti tam tikrą žalą, tarnautojo patirtą dėl SATCEN direktoriaus neteisėto sprendimo (žr. šio sprendimo 13 punktą). Be to, šioje nuostatoje pažymėta, kad apeliacinės komisijos sprendimai „privalomi abiem šalims“ ir kad jų „apskūsti negalima“.

- 159 Bendrojo Teismo jurisdikcijos nagrinėti šią bylą analizė parodo, kad Taryba negalėjo nepažeisdama ESS 19 straipsnio ir SESV 256 straipsnio nuostatų priskirti apeliacinei komisijai privalomos išimtinės kompetencijos atlikti SATCEN direktoriaus sprendimų teisėtumo kontrolę ir priimti sprendimą dėl šios įstaigos tarnautojų prašymo atlyginti žalą, kai, kaip šiuo atveju, būtent Bendrasis Teismas turi jurisdikciją kaip pirmoji instancija nagrinėti tokio tipo ginčus (žr. šio sprendimo 101–110 punktus).
- 160 Todėl Sprendimu 2009/747 įsteigdama apeliacinę komisiją, kurios kompetencija yra išimtinė ir alternatyvi Bendrojo Teismo jurisdikcijai, ir palikdama šią apeliacinę komisiją netgi po to, kai įsigaliojo Lisabonos sutartis, Taryba pažeidė Sutartis, būtent minėtus ESS 19 straipsnį ir SESV 256 straipsnį. Taigi neteisėtumu grindžiamą prieštaravimą reikia pripažinti pagrįstu, o SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 6 dalis turi būti pripažinta netaikytina šioje byloje.
- 161 Dėl šios priežasties apeliacinės komisijos sprendimas, priimtas remiantis jai šia nuostata suteiktais įgaliojimais, neturi teisinio pagrindo, todėl jį reikia panaikinti ir nebūtina priimti sprendimo dėl kitų pagrindų, ieškovės nurodytų dėl šio apeliacinės komisijos sprendimo.
- 162 Be to, apeliacinės komisijos sprendimo neteisėtumas neturi poveikio, kalbant apie tai, ar ieškovė laikėsi termino pareikšti ieškinį, kiek tai susiję su sprendimu suspenduoti ir sprendimu atšaukti.
- 163 Žinoma, šiuo sprendimu apeliacinės komisijos sprendimas atgaline data pašalinamas iš teisės sistemos ir dėl to Bendrajam Teismui ieškinys buvo pateiktas praleidus SESV 263 straipsnio šeštoje pastraipoje numatytą dviejų mėnesių terminą, pratęstą dešimties dienų laikotarpiu dėl atstumo, numatyto Procedūros reglamento 60 straipsnyje. Sprendimas suspenduoti ir sprendimas atšaukti ieškovei buvo įteikti atitinkamai 2013 m. liepos 5 d. ir 2014 m. kovo 4 d., o šis ieškinys buvo pateiktas 2015 m. gegužės 28 d.
- 164 Vis dėlto, remiantis suformuota jurisprudencija, pagal SESV 263 straipsnį ieškinio priimtumas turi būti vertinamas atsižvelgiant į tas aplinkybes, kurios buvo susiklosčiusios pareiškiant ieškinį (žr. 1984 m. lapkričio 27 d. Sprendimo *Bensider ir kt. / Komisija*, 50/84, EU:C:1984:365, 8 punktą ir 2002 m. balandžio 18 d. Sprendimo *Ispanija / Taryba*, C-61/96, C-132/97, C-45/98, C-27/99, C-81/00 ir C-22/01, EU:C:2002:230, 23 punktą).
- 165 Šio ieškinio pareiškimo dieną Bendrasis Teismas dar nebuvo konstatavęs SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 6 dalies neteisėtumo. Todėl į apeliacinę komisiją, kuri priima sprendimus naudodamasi jai ta nuostata suteiktais įgaliojimais, buvo kreiptasi remiantis tam tikru teisiniu pagrindu ir tai buvo ieškovės teisė, iš esmės suteikianti priemonę ištaisyti jos situaciją, nes nebuvo galima *a priori* atmesti to, kad apeliacinė komisija panaikins ginčijamus SATCEN direktoriaus sprendimus. Suformuotoje jurisprudencijoje nustatyta, kad iš principo preziumuojama, kad Sąjungos institucijų teisės aktai yra teisėti, todėl jie sukelia teisinių pasekmių, kol nėra pripažinti netekusiais galios, panaikinti patenkinus ieškinį dėl panaikinimo, paskelbti negaliojančiais išnagrinėjus prašymą priimti prejudicinį sprendimą arba neteisėtumu grindžiamą prieštaravimą (žr. 2015 m. spalio 6 d. Sprendimo *Schrems*, C-362/14, EU:C:2015:650, 52 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 166 Todėl, be kita ko, atsižvelgiant į Chartijos 47 straipsnyje įtvirtintą teisę į veiksmingą teisminę gynybą, negalima teigti, kad dėl kreipimosi į apeliacinę komisiją dėl sprendimo suspenduoti ir sprendimo atšaukti ieškovė gali prarasti teisę Bendrajame Teisme ginčyti šiuos sprendimus, kurie iš esmės buvo patvirtinti apeliacinės komisijos sprendimu (pagal analogiją žr. 2018 m. vasario 21 d. Sprendimo *LL / Parlamentas*, C-326/16 P, EU:C:2018:83, 35 punktą).
- 167 Tokiomis aplinkybėmis terminas pareikšti ieškinį dėl sprendimo suspenduoti ir sprendimo atšaukti ieškovei prasidėjo tik 2015 m. kovo 23 d., kai jai buvo įteiktas apeliacinės komisijos sprendimas. Taigi 2015 m. gegužės 28 d. pateikdama šį ieškinį dėl sprendimo suspenduoti ir sprendimo atšaukti ieškovė neviršijo SESV 263 straipsnio šeštoje pastraipoje numatyto dviejų mėnesių termino, pratęsto dešimties dienų laikotarpiu dėl atstumo, numatyto Procedūros reglamento 60 straipsnyje.

b) Dėl sprendimo atšaukti teisėtumo

- 168 Grįsdama reikalavimą panaikinti sprendimą atšaukti ieškovė nurodo penkis pagrindus. Pirmasis pagrindas grindžiamas tuo, kad per administracinį tyrimą (pirma dalis) ir per procedūrą drausmės komisijoje (antra dalis) buvo pažeistas gero administravimo principas ir nešališkumo reikalavimas. Antrasis pagrindas grindžiamas tuo, kad per administracinį tyrimą (pirma dalis) ir per procedūrą drausmės komisijoje (antra dalis) buvo pažeistos procesinės taisyklės ir teisė į gynybą. Trečiasis pagrindas grindžiamas nekaltumo prezumpcijos principo pažeidimu. Ketvirtasis pagrindas grindžiamas tuo, kad nebuvo nustatytos faktinės aplinkybės, kuriomis kaltinama. Penktasis pagrindas grindžiamas piktnaudžiavimu įgaliojimais.
- 169 Pirmojo pagrindo pirma dalimi ir antrojo pagrindo pirma dalimi ieškovė ginčija administracinio tyrimo procedūrą. Todėl Bendrasis Teismas mano, kad šias dvi dalis, susijusias atitinkamai su per administracinį tyrimą padarytu gero administravimo principo ir nešališkumo reikalavimo pažeidimu ir vykdant šį tyrimą padarytais procesinių taisyklių ir teisės į gynybą pažeidimais, reikia nagrinėti kartu.

1) Dėl administracinio tyrimo teisėtumo

- 170 Iš pradžių reikia priminti, kad pagal SATCEN tarnybos nuostatų 27 straipsnio 2 dalį SATCEN direktorius gali pradėti administracinį tyrimą, siekdamas patikrinti, ar tarnautojas tinkamai atliko savo pareigas, numatytas šiuose tarnybos nuostatuose, kai jam tampa žinomi įrodymai, leidžiantys preziumuoti tokį netinkamą pareigų vykdymą.

- 171 SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 1 straipsnio 1 dalyje išdėstyta:

„Kai atliekant vidaus tyrimą nustatoma, kad darbuotojas ar buvęs darbuotojas gali būti asmeniškai įtrauktas, tas asmuo skubiai apie tai informuojamas, jeigu tai nekenkia tyrimui. Bet kokiu atveju baigus tyrimą negalima daryti išvadų, kuriose būtų įvardijamas darbuotojas, jeigu tam darbuotojui nebuvo sudaryta galimybė paaiškinti su juo susijusių faktų. Išvadose daroma nuoroda į šiuos paaiškinimus.“

- 172 SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 2 straipsnyje nustatyta:

„Remdamasis tyrimų ataskaita, informavęs atitinkamą darbuotoją apie visus bylose surinktus įrodymus ir išklauses tą darbuotoją, direktorius gali: <...> c) jeigu išpareigojimai nevykdomi, kaip apibrėžta Tarnybos nuostatų 27 straipsnyje: i) nuspręsti pradėti drausminę procedūrą, numatytą šio priedo 4 skirsnyje; arba ii) nuspręsti pradėti drausminę procedūrą drausmės komisijoje.“

- 173 Pradėjus drausminę procedūrą drausmės komisijoje, šiai komisijai, kaip nurodyta SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 10 straipsnyje, direktorius pateikia ataskaitą, aiškiai išdėstydamas faktus, dėl kurių skundžiamasi, ir atitinkamais atvejais aplinkybes, kuriomis tie faktai atsirado, įskaitant visas sunkinančias ar lengvinančias aplinkybes. Drausmės komisijai skirta ataskaita parengiama tyrimo pabaigoje išklausing atitinkamą tarnautoją ir ja siekiama tik nustatyti faktus, atsižvelgiant, be kita ko, į šiuos parodymus, taip pat juos susieti su pareigomis ar personalo taisyklėmis, kurių pažeidimu šis tarnautojas kaltinamas (pagal analogiją žr. 2016 m. birželio 10 d. Sprendimo *HI / Komisija*, F-133/15, EU:F:2016:127, 131 punktą).

- 174 Taigi per administracinį tyrimą siekiama nustatyti faktus, dėl kurių kaltinamas atitinkamas asmuo, ir jų aplinkybes, taip pat sudaryti SATCEN direktoriui galimybę *prima facie* įvertinti šių faktų tikrumą ir sunkumą, kad jis galėtų susidaryti nuomonę dėl to, ar reikia kreiptis į drausmės komisiją, kad ji prireikus skirtų drausminę nuobaudą.

- 175 Kaip matyti iš jurisprudencijos, už administracinį tyrimą atsakinga įstaiga turi didelę diskreciją vykdydama tyrimą (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2012 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Skareby / Komisija*, F-42/10, EU:F:2012:64, 38 punktą; 2013 m. liepos 11 d. Sprendimo *Tzirani / Komisija*, F-46/11, EU:F:2013:115, 124 punktą ir 2014 m. rugsėjo 18 d. Sprendimo *CV / EESRK*, F-54/13, EU:F:2014:216, 43 punktą).
- 176 Šiuo aspektu reikia priminti, kad pagal Sąjungos teisę reikalaujama, kad administracinės procedūros būtų vykdomos laikantis garantijų, kylančių iš gero administravimo principo, įtvirtinto Chartijos 41 straipsnyje. Viena iš šių garantijų yra kompetentingos institucijos pareiga rūpestingai ir nešališkai išnagrinėti visas reikšmingas konkrečios bylos aplinkybes. Asmenų teisė, kad jų bylos būtų nagrinėjamos nešališkai, apima, pirma, subjektyvų nešališkumą, reiškiantį, kad nė vienas bylą nagrinėjantis atitinkamos institucijos pareigūnas neturi reikšti šališkumo ar asmeninio palankumo, ir, antra, objektyvų nešališkumą, reiškiantį, jog atitinkama institucija turi suteikti pakankamai garantijų, kad neliktų jokių abejonių dėl nešališkumo (žr. 2013 m. liepos 11 d. Sprendimo *Ziegler / Komisija*, C-439/11 P, EU:C:2013:513, 155 punktą ir nurodytą jurisprudenciją; šiuo klausimu taip pat žr. 2010 m. gegužės 11 d. Sprendimo *Nanopoulos / Komisija*, F-30/08, EU:F:2010:43, 189 punktą).
- 177 Be to, remiantis Chartijos 41 straipsnio 2 dalies a ir b punktais, teisė į gerą administravimą apima kiekvieno asmens teisę būti išklaustam prieš taikant bet kokią individualią jam nepalankią priemonę ir kiekvieno asmens teisę susipažinti su savo byla. Kiek tai susiję su administracinių tyrimų vykdymu SATCEN, šios taisyklės įtvirtintos SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 1 straipsnio 1 dalyje ir 2 straipsnyje, atitinkamai primintuose šio sprendimo 171 ir 172 punktuose.
- 178 Atsižvelgiant į šias aplinkybes reikia kartu nagrinėti pirmojo pagrindo pirmą dalį ir antrojo pagrindo pirmą dalį, kuriomis ieškovė ginčija i) tai, kad jos vadovas buvo pasirinktas atlikti administracinį tyrimą, ii) su ja susijusio klausimyno su pasirenkamaisiais atsakymais naudojimą, be kita ko, kaip administracinio tyrimo priemonės, iii) tai, kad jos atvejis nebuvo įtrauktas į administracinį tyrimą, ir iv) atsisakymą leisti laiku susipažinti su administracinio tyrimo bylos dokumentais.
- i) Dėl tyrėjo pasirinkimo*
- 179 Ieškovė ginčija jos vadovo, SATCEN direktoriaus pavaduotojo, paskyrimą atlikti administracinį tyrimą dėl jos. Anot ieškovės, atlikdamas tyrimą jis nebuvo objektyviai nešališkas, nes darbinuose santykiuose su ja jis visada buvo iš anksto susidaręs nuomonę, šališkas ir priešiškas.
- 180 Šiuo aspektu ieškovė teigia, kad ji iškėlė klausimą dėl SATCEN direktoriaus pavaduotojo pateikdama du pagalbos prašymus dėl tariamo psichologinio priekabiavimo prie jos. Ieškovė taip pat nurodo, kad patyrė įžeidimų ir puolimą per susitikimus, kuriuose dalyvavo SATCEN direktorius ir jo pavaduotojas, be to, tai matyti iš pastarojo parengtų trijų metinių jos vertinimo ataskaitų. SATCEN direktoriaus pavaduotojo priešišumą ieškovei esą dar parodo tai, kad jis su SATCEN direktoriumi savavališkai nušalino ją nuo pareigų, „nepaisydamas neginčijamų profesinių jos kompetencijų“.
- 181 Šiuo klausimu iš pradžių reikia konstatuoti, jog iš bylos dokumentų nematyti nei kad SATCEN direktoriaus pavaduotojas savavališkai nušalino ieškovę nuo pareigų, nei kad jam dalyvaujant ji buvo įžeidinėjama – šiuos teiginius patvirtina tik pačios ieškovės užrašai. Be to, net darant prielaidą, kad šie parodymai turi įrodomąją galią, pažymėtina, jog juose SATCEN direktoriaus pavaduotojas tiesiogiai nenurodomas nei kaip asmuo, nušalinęs ieškovę nuo pareigų, nei kaip liudytojas, toleravęs jos įžeidinėjimus.
- 182 Toliau, kiek tai susiję su metinėmis ieškovės vertinimo ataskaitomis, ieškovė neįrodo, kad jose esama įžeidinėjimų ar SATCEN direktoriaus pavaduotojo šališkumo ir priešiškumo požymių. Priešingai, nei, atrodo, teigia ieškovė, vadovo vertinamo tarnautojo darbo kokybės įvertinimo, net jeigu jis kritiškas, negalima prilyginti įžeidinėjimams ir vien jis negali įrodyti atitinkamo vadovo šališkumo.

183 Galiausiai, kiek ieškovė tvirtina, kad tyrėju negalėjo būti paskirtas SATCEN direktoriaus pavaduotojas, nes su juo buvo susiję du jos pagalbos prašymai, šį argumentą reikia atmesti.

184 Pirma, reikia konstatuoti, kad klausimo dėl SATCEN direktoriaus pavaduotojo ieškovė nekėlė pastabose dėl savo metinės ataskaitos, kurias ji parengė 2011 m. gegužės 30 d. Be to, vėliau, 2013 m. kovo 7 d., ieškovė pažymėjo, kad jis nepatenkino jos 2012 m. skundo, kuriame teigiama, kad prie jos psichologiškai priekabiavo finansų direktorius, o ne SATCEN direktoriaus pavaduotojas.

185 Antra, SATCEN direktorius atlikti administracinį tyrimą SATCEN direktoriaus pavaduotoją paskyrė 2013 m. kovo 8 d., t. y. prieš tai, kai 2013 m. kovo 20 d. buvo išsiųstas antras ieškovės pagalbos prašymas, kuriame ji kėlė klausimą dėl SATCEN direktoriaus pavaduotojo elgesio.

186 Bet kuriuo atveju reikia priminti antro ieškovės pagalbos prašymo tekstą, kuriame paminėtas tyrėjas:

„Teikiu formalų prašymą imtis priemonių, kad būtų nutrauktas psichologinis priekabiavimas prie manęs ir prie to, kaip aš vykdu pareigas <...>

Konkrečiai kalbant, prašau imtis priemonių, kad [finansų direktorius] nustotų kontroliuoti ir trukdyti mano padalinio tarnautojus dėl vidinių padalinio klausimų <...> ir nustotų reikšti savo tendencingą nuomonę. Nors 2012 m. rugsėjo mėnesį žeminančią padėtį siejau tik su juo, dabar matau susivienijimą tam tikrų bendrininkų, kurie, atrodo, daro įtaką kitiems kolegoms, įskaitant direktoriaus pavaduotoją, skleisdami paskalas ir mane diskredituodami.“

187 Priešingai, nei nurodo ieškovė, šiame tekste tiesiogiai keliamas ne SATCEN direktoriaus pavaduotojo, bet finansų direktoriaus klausimas situacijoje, kurioje ieškovė teigia esanti auka. Iš tiesų dėl SATCEN direktoriaus pavaduotojo, paskirto atlikti tyrimą, ieškovė tik nurodė, kad jam galėjo turėti įtakos finansų direktoriaus nuomonė. Todėl ieškovės pagalbos prašymo nepakanka tyrėjo šališkumui konstatuoti.

188 Dėl šios priežasties bylos dokumentai pakankamai neparodo, kad paskyrus tyrėją ieškovė galėjo turėti pagrįstų nuogastavimų dėl objektyvaus jo nešališkumo vykdant tyrimą.

ii) Dėl su ieškove susijusio klausimyno su pasirenkamaisiais atsakymais naudojimo per administracinį tyrimą

189 Ieškovė kritikuoja tai, kaip buvo vykdomas administracinis tyrimas, ir teigia, kad per jį SATCEN pažeidė gero administravimo principą ir iš jo išplaukiantį nešališkumo reikalavimą.

190 Ieškovė kritikuoja tai, kad tyrėjas kelių tarnautojų paprašė užpildyti klausimyną su pasirenkamaisiais atsakymais, kurio pavadinime buvo jos pavardė, siejama su žeminimo sąvoka. Ieškovė priduria, kad į šį klausimyną įtraukti klausimai su pasirenkamaisiais atsakymais buvo tendencingi ir labai įtaigūs. Anot jos, pats klausimyno išsiuntimas buvo netinkama priemonė faktinėms aplinkybėms nustatyti.

191 Šiuo aspektu ieškovė teigia, kad administracinio tyrimo, susijusio su galimais drausminiais pažeidimais, tikslas yra surinkti visus tikslus ir reikšmingus įrodymus. Nagrinėjamu atveju administracinio tyrimo ataskaitoje nenurodyta jokių tikslų įvykių ir ji įrodo, kad tyrėjas apsiribojo atsakymų į klausimyną surinkimu ir jame pateiktų bendrų kaltinimų pakartojimu.

192 Vadinas, administracinis tyrimas buvo tendencingas ir šališkas, todėl buvo pažeistas gero administravimo principas ir nešališkumo reikalavimas.

193 SATCEN nesutinka su ieškovės argumentais ir pabrėžia, kad klausimyne buvo du atviri klausimai ir atsakymus į juos reikia sieti su atsakymais į klausimus su pasirenkamaisiais atsakymais.

¹⁹⁴ Nagrinėjamu atveju primintina, kad 2012 m. lapkričio 14 d. SATCEN direktoriui buvo pateiktas skundas, kurį pasirašė dvylika tarnautojų ir kuriame teigiama:

„Visi mes vienu ar kitu būdu konstatavome, kaip netinkamai elgėsi [KF], kai priimdavo sprendimus atsižvelgdama į pareiškėjo tapatybę ir savaip taikydama taisykles; pastebėjome priekabiavimą prie tam tikrų darbuotojų ir piktnaudžiavimą jų atžvilgiu. Taip pat buvo kišamasi į mūsų darbą dėl klausimų, kuriais ji neturi reikiamos kompetencijos. Dėl visų šių priežasčių kasdieninis mūsų užduočių vykdymas apsunkinamas ir tampa mažiau veiksmingas, nei turėtų būti. Nenormalu, kad ši SATCEN tarnautoja kasdien siekia priešpriešos su kuriuo nors iš mūsų ir kad mes džiaugiamės, kai jos nėra darbe. Mūsų kolegos kritikuojami nuolat, o darbo aplinka yra katastrofiška ar net kenksminga. Žinome, kad kitiems SATCEN darbuotojams ši padėtis yra žinoma, ir jie galbūt galėtų pateikti jums papildomų įrodymų mūsų skundai pagrįsti. Mūsų tikslas yra, kad patikrinę visus įrodymus imtumėtės reikiamų veiksmų užtikrinti, kad toks elgesys, kuris yra taip toli nuo [Sąjungos] vertybių, niekada nebepasikartotų.“

¹⁹⁵ SATCEN direktorius 2013 m. kovo 8 d. inicijavo administracinį tyrimą. Kaip teigiama tyrimo ataskaitoje, jo pagrindas yra „labai sudėtinga situacija, apie kurią buvo pranešta SATCEN direktoriui, rodanti, kad [ieškovė] nevykdo SATCEN tarnybos nuostatuose nurodytų pareigų“, ir juo siekiama „surinkti faktus, leidžiančius nustatyti, ar [ieškovė] galėjo psichologiškai priekabiauti prie jai tiesiogiai pavaldžių darbuotojų ir juos žeminti“.

196 Vykdamt administracinį tyrimą 2013 m. birželio 12 d. 24 SATCEN tarnautojams buvo išsiųstas klausimynas su pasirenkamaisiais atsakymais „Klausimynas dėl priekabiavimo“, kuriame pažymėta: „Prašome atsakyti į šiuos klausimus, siekiant patikrinti, ar [KF] ėmėsi jus žeminančių veiksmų.“ Klausimyną sudarė toliau pateikta lentelė, kurioje buvo pažymėti skirti langeliai, atitinkantys veiksmų, kurių ieškovė galbūt ėmėsi prieš juos, kategorijas:

	Klausimas	Atsakymas		
		Ne	Kartais	Dažnai
1	Kitų asmenų nepripažinimas arba pripažinimo trūkumas, nepasitikėjimais jais			
2	Nepakankamas dalyvavimas priimant sprendimus			
3	Nepakankamas informavimas			
4	Grįžtamosios informacijos apie darbo našumą stoka			
5	Žeminantys ar įžeidžiantys komentarai, spaudimas, agresyvus elgesys, netinkamos reakcijos			
6	Įžeidimai, susiję su asmeniu ar profesine kompetencija			
7	Tiek raštiškos, tiek žodinės įžeidžiančios ar grasinančios pastabos			
8	Žeminimas, spaudimas			
9	Grasinimas represijomis			
10	Įnašo ar atliktų užduočių smarkus kritikavimas			
11	Socialinių ryšių pablogėjimas			
12	Pojūtis, kad esate izoliuotas, atskirtas, kad į jus neatsižvelgiama, kad esate atstumiamas, ignoruojamas, koneveikiamas ar žeminamas			
13	Akivaizdžiai nepasiekiamų tikslų ar užduočių nustatymas			
14	Darbo nebuvimas arba darbo, neatitinkančio einamų pareigų aprašymo, pavedimas			

197 Klausimyno adresatų taip pat teirautasi, ar, jei jie buvo susidūrę su kuriuo nors iš šių elgesio atvejų, tai lėmė toliau nurodytas pasekmes, kurios taip pat pateiktos lentelėje su pažymėti skirtais langeliais:

	Klausimas	Atsakymas		
		Ne	Iš dalies	Taip
15	Izoliacija ir socialinių ryšių blogėjimas			
16	Vis didesnis klaidų skaičius, negalėjimas susikcentruoti, produktyvumo sumažėjimas, motyvacijos netekimas			
17	Apsunkintas profesinis tobulėjimas ir žala karjerai			
18	Psichologinės ir psichinės sveikatos problemos, pavyzdžiui, stresas, nerimas, gėdos jausmas ir motyvacijos netekimas			
19	Pažeminimas, sutrikdymas, miego problemos, depresija ar rimtų fizinių ir psichologinių problemų padidėjimas			
20	Darbo vietos taisyklių pablogėjimas			
21	Trinties padidėjimas			
22	Nedidelių problemų padaugėjimas			

- 198 Kaip matyti iš šio sprendimo 170–177 punktuose primintų nuostatų ir jurisprudencijos, administraciniu tyrimu, pradėtu dėl kaltinimų, susijusių su tuo, kad SATCEN tarnautojas nevykdo savo profesinių pareigų, siekiama nustatyti faktus, kuriais jis kaltinamas, todėl jį vykdant turi būti rūpestingi ir nešališkai ieškoma visų tikslų ir reikšmingų įrodymų konkrečiu atveju. Atsižvelgdamas į SATCEN direktoriui pateikto skundo tekstą, kuriame kritikuojamas bendras ieškovės elgesys ir jis laikomas, be kita ko, „priekabiavimu“, tyrėjas turėjo paraginti pareiškėjus pagrįsti nurodytus faktus, įvertinti tai, ar šie faktai išsamūs ir nuoseklūs, ir tik tada prireikus teisiškai juos kvalifikuoti.
- 199 Tyrėjas pareiškėjams ir kitiems SATCEN tarnautojams nusiuntė „klausimyną dėl priekabiavimo“ su pasirenkamaisiais atsakymais, iš esmės atitinkančiais bendras veiksmų kategorijas, kurias galima laikyti „psichologiniu priekabiavimu“.
- 200 Todėl šia iniciatyva buvo siekiama ne tiksliai nustatyti nurodytus faktus, bet paprašyti klausimyno adresatų nurodyti, ką jie bendrai ir abstrakčiai jaučia dėl veiksmų kategorijų, kurias, kaip jie teigia, konstatavo dėl ieškovės.
- 201 Tiesa, SATCEN turi didelę diskreciją dėl paties tyrimo inicijavimo ir dėl praktinės jo vykdymo tvarkos nustatymo. Vis dėlto, nusiūsdamas kasdien su ieškove dirbantiems asmenims klausimyną su pasirenkamaisiais atsakymais, kuris susijęs asmeniškai su ieškove ir kuriame kalbama būtent apie ją, SATCEN neparodė reikiamo apdairumo ir rūpestingumo sprendžiant Sąjungos įstaigos ir vieno iš jos tarnautojų ginčą. Dėl tokios iniciatyvos ieškovės ir jos kolegų, kuriems ji pavaldė arba kurie jai pavaldūs, darbo santykiai galėjo tik pablogėti, netgi prieš objektyviai nustatant tikslus faktus. Būta kitų tinkamesnių priemonių, kuriomis naudodamasis direktoriaus pavaduotojas galėjo įvertinti ieškovės elgesį, pavyzdžiui, dvišaliai pokalbiai su skundą pateikusiais asmenimis, siekiant ramiai ir objektyviai išklausti jų nurodomas priežastis, taip pat tiesioginis pokalbis su ieškove. Po tokių pokalbių direktoriaus pavaduotojas turėjo nustatyti, ar buvo tam tikrų veiksmų, kurie, atsižvelgiant į jų nuolatinį, pasikartojimą ar sistemingumą, taip pat į jų poveikį, galėjo reikšti psichologinį priekabiavimą arba bent jau tai, kad ieškovė pažeidė savo profesines pareigas.

- 202 Taigi darytina išvada, kad tokio klausimyno su pasirenkamaisiais atsakymais, kurį tyrėjas nusiuntė 24 SATCEN tarnautojams, naudojimas siekiant nustatyti kaltinimų priekabiavimu pagrįstumą turi būti laikomas akivaizdžiai netinkamu, todėl neatitinkančiu rūpestingumo pareigos, kuria turi būti vadovaujama vykdant administracinį tyrimą.
- 203 Žinoma, kaip pabrėžia SATCEN, apklausiamų tarnautojų taip pat buvo paprašyta atsakyti į du atvirus klausimus, pateiktus kartu su klausimynu su pasirenkamaisiais atsakymais. Vis dėlto iš pačios šių dviejų klausimų formuluotės matyti, kad jie negali paneigti to, kad šis klausimynas buvo akivaizdžiai netinkamas. Pirmia, pirmu atviru klausimu apklausiamų tarnautojų buvo prašoma papasakoti apie bet kokias faktines aplinkybes ar įvykius, susijusius su jų pažymėtais klausimyno langeliais. Todėl galimi atsakymai į šį klausimą buvo neatsiejami nuo klausimyne pateiktų bendrų netinkamo elgesio kategorijų. Antra, antru atviru klausimu apklausiamų tarnautojų buvo paprašyta nurodyti, ar jie buvo ieškovės psichologinio priekabiavimo prie kitų SATCEN tarnautojų liudytojai. Pateikdamas tokį klausimą SATCEN suponuoja, kad atsakydami į jį patys apklausiami tarnautojai aprašytą elgesį gali kvalifikuoti kaip psichologinį priekabiavimą, prieš atliekant objektyvų nagrinėjimą.
- 204 Bet kuriuo atveju iš bylos dokumentų matyti, kad tyrimo ataskaitos išvados, pagal kurias buvo nustatyta, jog ieškovė ėmėsi veiksmų, kuriais kaltinama, grindžiamos tik bendromis ieškovei priskiriamomis elgesio kategorijomis, konkrečiai necituojant tarnautojų atsakymų į du atvirus klausimus.
- 205 Be to, kaip teisingai nurodo ieškovė, tyrėjas, kuris yra SATCEN direktoriaus pavaduotojas, buvo nepakankamai apdairus, kai ieškovės pavardę susiejo su „klausimynu dėl priekabiavimo“. Tokie veiksmai gali kelti abejonių dėl SATCEN direktoriaus pavaduotojo subjektyvaus nešališkumo, nes taip elgdamasis jis daro aliuziją į ieškovės atsakomybę už teisiškai kvalifikuotus drausminius pažeidimus, nors šiame etape ji nebuvo išklaudyta ir dar nebuvo nuspręsta pradėti drausminės procedūros.
- 206 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, negalima daryti išvados, kad administraciniu tyrimu buvo rimtai siekiama nustatyti tikslias faktines aplinkybes, kruopščiai ir nešališkai ieškant visų reikšmingų įrodymų nagrinėjamu atveju. Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad SATCEN neparodė reikiamo rūpestingumo, kurį Sąjungos įstaiga turi parodyti savo darbuotojams imdamasi proporcingų ir konkrečiu atveju tinkamų priemonių.
- 207 Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Bendrasis Teismas daro išvadą, kad vykdydamas administracinį tyrimą SATCEN pažeidė gero administravimo principą, rūpestingumo pareigą ir nešališkumo reikalavimą.

iii) Dėl ieškovės neįtraukimo į administracinį tyrimą

- 208 Ieškovė taip pat kaltina SATCEN tuo, kad šis neįtraukė jos į administracinį tyrimą, pažeisdamas jos teisę būti išklaudyta ir SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 1 straipsnio 1 dalį.
- 209 Šiuo aspektu ieškovė teigia negavusi jokios informacijos apie administracinį tyrimą nuo 2013 m. kovo mėn., kai šis tyrimas buvo pradėtas, iki 2013 m. liepos mėn., kai jai pirmą kartą buvo pranešta apie šio tyrimo tvarką. Be to, nors tyrėjas pirmą kartą ieškovę iškviėtė 2013 m. liepos 2 d., ji pabrėžia, kad tą dieną tyrimo išvados jau buvo užbaigtos.
- 210 Ieškovė teigia, kad ji turėjo būti išklaudyta, supažindinta su įvykių, kuriais ji kaltinta, aplinkybėmis ir jai turėjo būti suteiktas pakankamas terminas joms išnagrinėti.
- 211 Nagrinėjamu atveju iš bylos dokumentų matyti, kad SATCEN direktorius 2013 m. balandžio 4 d. raštu informavo ieškovę apie tai, kad jos atžvilgiu pradėtas administracinis tyrimas, paminėdamas SATCEN tarnybos nuostatų 27 straipsnį.

- 212 SATCEN direktorius 2013 m. liepos 3 d. 16.56 val. elektroniniu laišku nusiuntė ieškovei tyrimo ataskaitos išvadas. Tame laiške SATCEN direktorius pakvietė ieškovę 2013 m. liepos 5 d. 10 val. atvykti į apklausą ir pateikti savo pastabas dėl tyrimo ataskaitos išvadų.
- 213 Kaip teigiama šiose išvadose, SATCEN direktoriaus pavaduotojas laikėsi nuomonės, kad kartu su ieškove dirbantys tarnautojai „aiškiai patvirtino įvairius psichologinio priekabiavimo aspektus“, motyvuodamas tuo, kad kai kurie iš šių tarnautojų, kiek tai susiję su keliomis bendromis veiksmų kategorijomis, nurodytomis klausimyne su pasirenkamaisiais atsakymais, pažymėjo langelį „dažnai“ (t. y. šios kategorijos: „kitų asmenų nepripažinimas arba pripažinimo trūkumas, nepasitikėjimais jais“ (pažymėta šešis kartus), „žeminantys ar įžeidžiantys komentarai, spaudimas, agresyvus elgesys, netinkamos reakcijos“ (pažymėta septynis kartus), „įžeidimai, susiję su asmeniu ar profesine kompetencija“ (pažymėta tris kartus), „įžeidžiančios ar grasinančios pastabos“ (pažymėta tris kartus), „žeminimas, spaudimas“ (pažymėta septynis kartus), „inašo smarkus kritikavimas“ (pažymėta tris kartus), „pažeminimo pojūtis“ (pažymėta keturis kartus).
- 214 Be to, dėl tarnautojų, tiesiogiai nedarbančių su ieškove, SATCEN direktoriaus pavaduotojas tyrimo ataskaitoje pažymėjo, kad „buvo padaryti tokie pareiškimai: nuolatinis smulkmenišką valdymas, kurio neturi atlikti A4 lygio [tarnautojas]; nepasitikėjimas, lemiantis nuolatinį pakartotinių patikrinimus; vieša tarnautojų kritika, neatsižvelgiant į jų pareigas; gandų apie tam tikrų vidaus darbuotojų neveikimą skleidimas; mažareikšmių problemų didinimas; netinkamos ir kartais direktoriaus ar direktoriaus pavaduotojo sprendimų neatitinkančios iniciatyvos“.
- 215 Kaip nurodyta tyrimo ataskaitoje, remdamasis šiais elementais SATCEN direktoriaus pavaduotojas padarė išvadą, kad „nustatyta, jog [KF] veiksmai buvo piktnaudžiavimas, jie buvo tyčiniai, pasikartojantys, nuolatiniai ar sisteminiai, jais buvo siekiama diskredituoti ar pažeminti atitinkamus asmenis“, ir kad „šie [KF] priskiriami veiksmai pasitvirtino, o turint omenyje jų pobūdį, dažnumą ir poveikį tam tikriems darbuotojams, tai yra psichologinis priekabiavimas“.
- 216 Viena vertus, reikia pažymėti, kad tyrimo ataskaitos išvados, kuriose nustatytas psichologinį priekabiavimą sudarančių faktinių aplinkybių buvimas, surašytos labai abstrakčiai ir nekonkrečiai, jose tik pateikiama nuoroda į bendras veiksmų, kurie priskiriami ieškovei, kategorijas, tačiau neminimas joks konkretus įvykis, todėl ieškovei buvo sunku pasinaudoti teise į gynybą. Kita vertus, ieškovei buvo suteiktas mažiau kaip 48 valandų terminas pateikti pastabas dėl šios ataskaitos, kuri susijusi su labai sunkiomis veikomis, kuriomis kaltinama ieškovė, ir kuria užbaigiamas prieš kelis mėnesius pradėtas tyrimas. Tokiomis aplinkybėmis nėra pagrindo teigti, kad SATCEN tinkamai išklausė ieškovę prieš tai, kai SATCEN direktorius padarė išvadą, atsižvelgdamas į tyrimo ataskaitą.
- 217 Taigi ieškovė pagrįstai skundžiasi tuo, kad SATCEN pažeidė SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 1 straipsnio 1 dalyje ir 2 straipsnyje numatytą taisyklę, pagal kurią išvadas dėl administracinio tyrimo SATCEN direktorius gali padaryti tik jeigu atitinkamas tarnautojas prieš tai buvo tinkamai išklaustytas (žr. šio sprendimo 171 ir 172 punktai), o tai yra teisės į gynybą apsaugos bendrojo principo, įtvirtinto, be kita ko, Chartijos 41 straipsnio 2 dalies a punkte, specialiojo taikymo taisyklė (žr. šio sprendimo 177 punktą).

iv) Dėl galimybės ieškovei laiku susipažinti su administracinio tyrimo bylos dokumentais

- 218 Anot ieškovės, tyrimo bylos dokumentai, kuriais SATCEN direktorius rėmėsi priimdamas sprendimą pradėti drausminę procedūrą, jai buvo perduoti tik 2013 m. spalio mėn., t. y. po to, kai 2013 m. liepos 5 d. šis sprendimas buvo faktiškai priimtas. Taigi ieškovė neturėjo pakankamai informacijos, kad nustatytų jai pateiktus kaltinimus ar į juos tinkamai atsakytų, todėl sprendimu pradėti drausminę procedūrą buvo pažeistas SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 2 straipsnis.

- 219 Nagrinėjamu atveju konstatuotina, kad, kaip matyti iš 2013 m. liepos 5 d. susitikimo protokolo ir kaip per posėdį pripažino SATCEN, dokumentai, su kuriais susijusi administracinio tyrimo ataskaita, ieškovei nebuvo perduoti iki priimant tos pačios dienos sprendimą pradėti drausminę procedūrą, kuriuo užbaigiamas administracinio tyrimo etapas.
- 220 Kaip nurodyta tame protokole, SATCEN direktorius laikėsi nuomonės, kad šioje stadijoje ieškovei negali būti leista susipažinti su SATCEN tarnautojų užpildytais ir pasirašytais klausimynais dėl taisyklių, susijusių su asmens duomenų apsauga, ir dėl nuogąstavimo dėl represijų, kurios gali būti taikomos parodymus pateikusiems tarnautojams.
- 221 Šiuo aspektu, žinoma, buvo nuspręsta, kad vykdydama dėl skundo pradėtą administracinį tyrimą administracija turi palyginti dvi teises, kurios gali viena kitai prieštarauti, t. y. asmens, dėl kurio pateiktas skundas, teisę pasinaudoti teise į gynybą ir pareiškėjo teisę, kad jo skundas būtų tinkamai išnagrinėtas; ši pareiškėjo teisė pasireiškia administracijai tenkančia konfidencialumo pareiga, kurios laikydamosi ji turi nesiimti veiksmų, kurie galėtų pakenkti tyrimo rezultatams (pagal analogiją žr. 2012 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Donati / ECB*, F-63/09, EU:F:2012:193, 171 punktą).
- 222 Vis dėlto šiuo atveju toks prieštaraujančių teisių palyginimas nebuvo atliktas, nes jau buvo gauti administracinio tyrimo rezultatai, todėl tinkamai jo eigai negalėjo pakenkti parodymų atskleidimas ieškovei. Beje, tai yra priežastis, dėl kurios SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 2 straipsnyje aiškiai ir besąlygiškai numatyta, kad SATCEN direktorius visiems asmenims, dėl kurių vykdomas tyrimas, visus bylos dokumentus privalo perduoti nuo šio tyrimo pabaigos iki sprendimo pradėti drausminę procedūrą priėmimo (žr. šio sprendimo 172 punktą).
- 223 Bet kuriuo atveju, net darant prielaidą, kad administracijos konfidencialumo pareiga gali pateisinti ieškovės teisės į gynybą apribojimą, SATCEN direktorius, suteikęs nagrinėjamiems parodymams anonimiškumą, net neketino suteikti jai galimybės su jais susipažinti. Tokią galimybę aiškiai numatė SATCEN direktoriaus pavaduotojas, kuris per tyrimą nusiųsdamas klausimyną SATCEN tarnautojams, kuriems jis buvo skirtas, pažymėjo: „pirmame puslapyje yra jūsų pavardė, data ir parašas (tyrėjo ir parodymus duodančio asmens) ir jis gali būti atskirtas nuo paties klausimyno <...>, jei to reikia parodymus duodančiam asmeniui apsaugoti“.
- 224 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ieškovė pagrįstai tvirtina, kad, neperdavęs jai bylos dokumentų prieš priimdamas sprendimą pradėti drausminę procedūrą, SATCEN direktorius pažeidė jos teisę susipažinti su byla, numatytą Chartijos 41 straipsnio 2 dalyje ir primintą SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 2 straipsnyje (žr. šio sprendimo 172 ir 177 punktus).

2) Dėl atliekant administracinį tyrimą padarytų pažeidimų pasekmių

- 225 Remiantis suformuota jurisprudencija, tam, kad procedūrinis pažeidimas pateisintų akto panaikinimą, reikia, kad nesant šio pažeidimo procedūros rezultatas būtų buvęs kitoks (žr. 2015 m. rugsėjo 18 d. Sprendimo *Wahlström / Frontex*, T-653/13 P, EU:T:2015:652, 21 punktą ir nurodytą jurisprudenciją). Tai nagrinėjant svarbu atsižvelgti į visas bylos aplinkybes, ypač į kaltinimų pobūdį ir procedūrinių pažeidimų, padarytų dėl garantijų, kuriomis tarnautojas galėjo naudotis, apimtį (žr. 2015 m. balandžio 15 d. Sprendimo *Pipiliagkas / Komisija*, F-96/13, EU:F:2015:29, 65 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 226 Šiuo atveju nagrinėjant pirmojo pagrindo pirmos dalies ir antrojo pagrindo pirmos dalies pagrįstumą buvo nustatyta, kad vykdydamas administracinį tyrimą dėl ieškovės SATCEN pažeidė, pirma, savo pareigą rūpestingai ir nešališkai atlikti administracinį tyrimą ir, antra, ieškovės teisę būti išklaustyti ir jos teisę susipažinti su bylos dokumentais.

- 227 Kaip priminta šio sprendimo 171–173 punktuose, SATCEN tarnybos nuostatų IX priede nustatytoje drausminėje procedūroje numatyti du atskiri etapai. Pirmą etapą sudaro rūpestingas ir nešališkas administracinis tyrimas: jis pradedamas SATCEN direktoriaus sprendimu, paskui parengiama tyrimo ataskaita, o užbaigiamas remiantis šia ataskaita padaromomis išvadomis, prieš tai išklausius suinteresuotąjį asmenį dėl veikų, kuriomis jis kaltinamas. Antrą etapą sudaro pati drausminė procedūra, kurią tas pats direktorius pradeda remdamasis šia tyrimo ataskaita, ir šiame etape arba pradedama drausminė procedūra nepasitarus su drausmės komisija, arba kreipiamasi į šią komisiją remiantis ataskaita, kurią SATCEN direktorius parengia atsižvelgdamas į tyrimo išvadas ir pastabas, kurias dėl jo pateikė atitinkamas asmuo.
- 228 Vadinasi, dėl administracinio tyrimo SATCEN direktorius naudojasi savo diskrecija dėl veiksmų, kurių turi būti imtasi, o šie veiksmai galiausiai gali lemti drausminės nuobaudos skyrimą. Remdamasis būtent šiuo tyrimu ir atitinkamo tarnautojo apklausa SATCEN direktorius vertina, pirma, tai, ar reikia pradėti drausminę procedūrą, antra, tai, ar atitinkamu atveju reikia kreiptis į drausmės komisiją, ir, trečia, kai jis inicijuoja procedūrą drausmės komisijoje – šiai komisijai pateiktas faktines aplinkybes.
- 229 Kadangi SATCEN direktoriaus kompetencija nėra susaistyta, negalima atmesti to, kad jeigu administracinis tyrimas būtų vykdytas rūpestingai ir nešališkai, jį atliekant galėtų būti pateiktas kitoks pirminis faktinių aplinkybių vertinimas, taigi jis lemtų kitokias pasekmes, todėl galėtų būti priimtas švelnesnis sprendimas nei ieškovės atšaukimas iš pareigų (pagal analogiją žr. 2017 m. vasario 14 d. Sprendimo *Kerstens / Komisija*, T-270/16 P, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:74, 82 punktą).
- 230 Be to, pasibaigus administraciniam tyrimui nesuteikdamas ieškovei galimybės veiksmingai pareikšti nuomonės, SATCEN atėmė iš jos galimybę įtikinti SATCEN direktorių, kad buvo įmanomas kitoks pirminis faktinių aplinkybių vertinimas, turintis lemiamą reikšmę procedūros eigai. Negalima sutikti su tuo, kad šios bylos aplinkybėmis SATCEN direktorius būtų priėmęs sprendimą pradėti drausminę procedūrą, per kurią buvo priimtas sprendimas atšaukti, jei ieškovė būtų galėjusi veiksmingai pareikšti savo pastabas dėl tyrimo ataskaitos ir dėl tyrimo bylos dokumentų. Tokiu atveju netektų prasmės pagrindinė teisė būti išklaustyta ir pagrindinė teisė susipažinti su byla, įtvirtintos atitinkamai Chartijos 41 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose, nes pats šių teisių turinys reiškia, kad suinteresuotasis asmuo turi turėti galimybę paveikti atitinkamą sprendimo priėmimo procesą (pagal analogiją žr. 2011 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Marcuccio / Komisija*, T-236/02, EU:T:2011:465, 115 punktą).
- 231 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ieškovės reikalavimai panaikinti sprendimą atšaukti turi būti pripažinti pagrįstais, nesant reikalo nagrinėti kitų jiems pagrįstų pateiktų pagrindų.

c) Dėl sprendimo suspenduoti teisėtumo

- 232 Ieškovė ginčija sprendimo suspenduoti teisėtumą, iš esmės nurodydama tris pagrindus, grindžiamus atitinkamai gero administravimo principo ir nešališkumo reikalavimo pažeidimu, jos teisės į gynybą pažeidimu ir jos teisės į nekaltumo prezumpciją pažeidimu.
- 233 Bendrasis Teismas mano, kad iš pradžių reikia išnagrinėti antrąjį pagrindą, kuriuo ieškovė kritikuoja tai, kad sprendimas suspenduoti buvo priimtas, nors jai nebuvo perduoti visi dokumentai, pagrindžiantys administracinio tyrimo išvadas. Neperdavus šių bylos dokumentų prieš priimant sprendimą suspenduoti, esą buvo pažeista ieškovės teisė į gynybą ir SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 2 straipsnis.
- 234 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 2 straipsnis, kuris, kaip teigia ieškovė, pažeistas, yra susijęs su išvadomis, kurias SATCEN direktorius gali padaryti remdamasis administraciniu tyrimu, tarp kurių nėra tarnautojo suspendavimo, numatyto to priedo 18 straipsnyje. Todėl reikia atmesti argumentą, siejamą su bylos dokumentų nepateikimu pažeidžiant SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 2 straipsnį, kiek jis pateiktas dėl sprendimo suspenduoti.

- 235 Vis dėlto sprendimas suspenduoti tarnautoją, grindžiamas SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 18 straipsniu ir priimamas, kai preziumuojamas didelis pažeidimas, yra individuali asmeniui nepalanki priemonė, todėl jis turi būti priimtas užtikrinant teisę į gynybą ir ypač teisę būti išklaustam. Dėl šios priežasties, išskyrus tinkamai nustatytas ypatingas aplinkybes, sprendimas suspenduoti gali būti priimtas tik po to, kai atitinkamam tarnautojui sudaroma galimybė veiksmingai pareikšti savo nuomonę dėl jo kaltę patvirtinančių įrodymų, kuriais kompetentinga institucija ketina grįžti ši sprendimą (pagal analogiją žr. 2004 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *De Nicola / EIB*, T-120/01 ir T-300/01, EU:T:2004:367, 123 punktą ir 2015 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *DE / EMA*, F-135/14, EU:F:2015:152, 57 punktą).
- 236 Šiuo aspektu, pirma, iš Chartijos 41 straipsnio 2 dalies b punkto matyti, kad kiekvienas asmuo turi teisę susipažinti su savo byla, laikantis teisėto konfidencialumo ir profesinio bei verslo slaptumo. Tuo remiantis darytina išvada, jog SATCEN tarnautojas turi teisę susipažinti su informacija, kurią turi jo darbdavys ir kuri gali padėti jam suprasti suspendavimą pateisinančius kaltinimus, kad jis galėtų įrodyti, be kita ko, kad nėra atsakingas už nurodytas veikas, kad jos nėra tokios sunkios, kad pateisintų sprendimą suspenduoti, kad jos nėra pakankamai tikėtinos ar kad jos akivaizdžiai neturi pagrindo, todėl atitinkamo tarnautojo suspendavimas yra neteisėtas (pagal analogiją žr. 2012 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *AX / ECB*, F-7/11 ir F-60/11, EU:F:2012:195, 101 punktą). Antra, tam, kad būtų laikomasi teisės būti išklaustam, garantuojamos Chartijos 41 straipsnio 2 dalies a punkte, taip pat reikia, kad administracija pakankamai tiksliai informuotų atitinkamą tarnautoją apie išvadas, kurias ji gali padaryti remdamasi atitinkama informacija, tuo etapu, kai suinteresuotojo asmens prašoma pateikti pastabas (2016 m. spalio 5 d. Sprendimo *ECDC / TT*, T-395/15 P, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:598, 60 punktas).
- 237 Nagrinėjamu atveju, viena vertus, kaip pažymėta šio sprendimo 219 punkte, prieš sprendimą suspenduoti, priimtą kartu su sprendimu pradėti drausminę procedūrą ir dėl tų pačių faktinių aplinkybių, ieškovei nebuvo perduota reikšminga informacija, kurią turėjo SATCEN direktorius, t. y. tyrimo ataskaitos priedai. Skirtingai nei byloje, kurioje buvo priimtas 2012 m. gruodžio 13 d. Sprendimas *AX / ECB* (F-7/11 ir F-60/11, EU:F:2012:195), kuriuo remiasi SATCEN, šiuo atveju šios informacijos neatskleidimo negalima pateisinti būtinybe saugoti administracinio tyrimo veiksmingumą, nes sprendimo suspenduoti priėmimo metu SATCEN direktoriaus pavaduotojas buvo užbaigęs savo tyrimą ir pateikęs SATCEN direktoriui tyrimo ataskaitą.
- 238 Kita vertus, iš bylos dokumentų nematyti, kad direktorius, prieš priimdamas sprendimą suspenduoti, pranešė ieškovei apie savo ketinimą dėl jos imtis tokios priemonės. 2013 m. liepos 3 d. elektroniniame laiške, kuriuo šis direktorius pakvietė ieškovę į apklausą, buvo paminėtas tik SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 2 straipsnis, susijęs su drausminėmis priemonėmis, kurios gali būti taikomos užbaigus administracinį tyrimą dėl tarnautojo, tačiau ne su jo suspendavimu.
- 239 Vadinas, neinformuodamas ieškovės apie numatomą suspendavimo priemonę ir nepranešdamas jai apie dokumentus, į kuriuos pateikiama nuoroda tyrimo ataskaitoje, SATCEN pažeidė jos teisę būti išklaustyti ir jos teisę susipažinti su byla, įtvirtintas Chartijos 41 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose.
- 240 Kaip pažymėta šio sprendimo 230 punkte, teisė būti išklaustam ir teisė susipažinti su byla, įtvirtintos Chartijos 41 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose, reiškia, kad suinteresuotasis asmuo turi turėti galimybę paveikti atitinkamą sprendimo priėmimo procesą. Todėl negalima atmesti to, kad jei ieškove būtų galėjusi susipažinti su dokumentais, kuriais buvo grindžiamas sprendimas suspenduoti, ir jei ji laiku būtų informuota apie tai, kad SATCEN direktorius ketina priimti tokį sprendimą, ji būtų turėjusi galimybę paveikti SATCEN direktoriaus sprendimo turinį, nes kitaip šios pagrindinės teisės netektų prasmės.
- 241 Todėl, remiantis šio sprendimo 225 punkte nurodyta jurisprudencija, pagrindą, grindžiamą ieškovės teisės į gynybą pažeidimu priimant sprendimą suspenduoti, reikia pripažinti pagrįstu, o sprendimas suspenduoti turi būti panaikintas, nesant reikalo nagrinėti kitų ieškovės nurodytų pagrindų.

2. Dėl reikalavimo atlyginti žalą

- 242 Reikalavimus atlyginti žalą ieškovė grindžia ginčijamų sprendimų neteisėtumu. Pirmą, šiais sprendimais jai buvo padaryta materialinė žala, kurią sudaro negautas darbo užmokestis, išmokos ir priemokos, kuriuos ji būtų gavusi nuo jos atšaukimo iš pareigų dienos iki jos sutarties nutraukimo. Antra, tais pačiais sprendimais jai buvo padaryta neturtinė žala, kurią iš esmės sudaro psichologinės problemos ir pakenkimas jos profesiniam integralumui ir kurią ji vertina 500 000 EUR.
- 243 Pagal suformuotą jurisprudenciją Sąjungos deliktinė atsakomybė, kaip ji suprantama pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą, už jos organų neteisėtus veiksmus atsiranda, kai įvykdytos visos sąlygos, t. y. veiksmai, kuriais kaltinamos institucijos, turi būti neteisėti, žala turi būti reali ir turi egzistuoti priežastinis ryšys tarp minėtų veiksmų ir nurodytos žalos (1971 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Lütticke / Komisija*, 4/69, EU:C:1971:40, 10 punktas; taip pat žr. 2008 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *FIAMM ir kt. / Taryba ir Komisija*, C-120/06 P ir C-121/06 P, EU:C:2008:476, 106 punktą ir nurodytą jurisprudenciją ir 2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Trubowest Handel ir Makarov / Taryba ir Komisija*, C-419/08 P, EU:C:2010:147, 40 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 244 Taigi reikia išsiaiškinti, ar šiuo atveju įvykdytos šios Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygos.

a) Dėl veiksmų, kuriais kaltinamas SATCEN, neteisėtumo

- 245 Kiek tai susiję su veiksmų, kuriais kaltinama institucija, neteisėtumo sąlyga, iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad kai Sąjunga veikia kaip darbdavė, jai tenka didesnė atsakomybė, kuri reiškia pareigą atlyginti visą žalą, padarytą jos darbuotojams dėl jos, kaip darbdavės, neteisėtų veiksmų. Iš tiesų, skirtingai nei bet koks kitas fizinis asmuo, Sąjungos pareigūnas ar tarnautojas yra susijęs su institucija, įstaiga ar organu, nuo kurių jis priklauso dėl teisinių darbo santykių, kuriuose yra konkrečių abipusių teisių ir pareigų pusiausvyra, iš esmės skirta išsaugoti pasitikėjimo ryšiui, kuris turi sieti administraciją ir jos pareigūnus bei tarnautojus, siekiant užtikrinti piliečiams, kad bus tinkamai vykdomos Sąjungos institucijoms, įstaigoms ir organams patikėtos bendrojo intereso užduotys (šiuo klausimu žr. 2010 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Komisija / Petrilli*, T-143/09 P, EU:T:2010:531, 46 punktą ir 2012 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija / Nanopoulos*, T-308/10 P, EU:T:2012:370, 103 punktą).
- 246 Nors šio sprendimo 245 punkte priminta jurisprudencija buvo suformuota nagrinėjant pagal SESV 270 straipsnį ir Pareigūnų tarnybos nuostatų 90 ir 91 straipsnius pateiktus ieškinius, nagrinėjamu atveju ją reikia taikyti *mutatis mutandis*. Kaip ir Pareigūnų tarnybos nuostatuose, SATCEN tarnybos nuostatuose, kiek tai susiję su SATCEN sutartininkais, yra nustatyta konkrečių abipusių teisių ir pareigų pusiausvyra, skirta užtikrinti, kad bus tinkamai vykdomos SATCEN patikėtos bendrojo intereso užduotys.
- 247 Todėl šiuo atveju vien SATCEN padaryto pažeidimo konstatavimo užtenka, kad būtų įvykdyta pirmoji iš trijų sąlygų, kurios turi būti tenkinamos, kad atsirastų Sąjungos atsakomybė.
- 248 Šiuo aspektu iš ieškovės pateiktų reikalavimų panaikinti, kurie yra jos reikalavimų atlyginti žalą pagrindas, nagrinėjimo matyti, kad tiek sprendime suspenduoti, tiek sprendime atšaukti, tiek apeliacinės komisijos sprendime yra pažeidimų, galinčių lemti jų panaikinimą. Todėl priimdamas šiuos sprendimus SATCEN padarė pažeidimą, dėl kurio gali kilti Sąjungos deliktinė atsakomybė, jei būtų įrodyta, kad buvo padaryta reali ir tikra žala ir kad yra pakankamai tiesioginis priežastinis ryšys tarp šios žalos ir šio pažeidimo.

b) Dėl žalos ir priežastinio ryšio

1) Dėl turtinės žalos ir priežastinio ryšio

- 249 Ieškovė prašo atlyginti turtinę žalą, kuri jai esą buvo padaryta ginčijamais sprendimais ir kurią sudaro darbo užmokestis, kurį ji būtų gavusi, jei būtų toliau ėjusi pareigas SATCEN nuo jos atšaukimo dienos iki jos darbo sutarties nutraukimo.
- 250 Šiuo aspektu pažymėtina, kad šiuo sprendimu Bendrasis Teismas panaikina sprendimą atšaukti, kuriuo buvo nutraukta ieškovės sutartis. Todėl, remiantis SESV 266 straipsniu, SATCEN turi imtis priemonių teismo sprendimui, kuris jam skirtas, įvykdyti. Taigi, Bendrasis Teismas negali padaryti išvados, kad sprendimo atšaukti panaikinimas būtinai reiškia ieškovės teisę, kad jai būtų išmokėtos sumos, kurių ji reikalauja, nes kitaip būtų iš anksto nuspręsta dėl šių įgyvendinimo priemonių, todėl reikalavimus atlyginti žalą šiuo aspektu reikia atmesti kaip pateiktus per anksti (pagal analogiją žr. 2013 m. spalio 17 d. Sprendimo *BF / Audito Rūmai*, F-69/11, EU:F:2013:151, 75 punktą ir nurodytą jurisprudenciją ir 2014 m. gegužės 22 d. Sprendimo *CU / EESRK*, F-42/13, EU:F:2014:106, 56 punktą).
- 251 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją, siekdama laikytis teismo sprendimo dėl panaikinimo ir jį visiškai įvykdyti, institucija, kuri priėmė aktą, kuris vėliau panaikintas, turi imtis reikiamų priemonių, kad pašalintų konstatuotų pažeidimų poveikį, o jau įvykdyto akto atveju tai reiškia, kad ieškovė turi būti grąžinta į teisinę padėtį, kurioje ji buvo prieš priimant šį aktą (šiuo klausimu žr. 2004 m. kovo 31 d. Sprendimo *Girardot / Komisija*, T-10/02, EU:T:2004:94, 84 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 252 SESV 266 straipsnyje atitinkama institucija taip pat įpareigojama vengti, kad akte, kuriuo pakeičiamas panaikintas aktas, būtų padaryta tokių pačių pažeidimų, kokie nustatyti teismo sprendime dėl panaikinimo (žr. 2005 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Recalde Langarica / Komisija*, T-283/03, EU:T:2005:315, 51 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 253 Galiausiai, jeigu kyla ypatingų sunkumų įvykdyti teismo sprendimą dėl panaikinimo, susijusi institucija gali priimti sprendimą, kuriuo būtų teisingai kompensuota žala, atitinkamo asmens patirta dėl panaikinto sprendimo, ir pradėti su šiuo asmeniu bendradarbiauti siekdama susitarimo, kuris jam suteiktų teisingą kompensaciją už neteisėtus veiksmus, dėl kurių jis nukentėjo (žr. 2008 m. birželio 24 d. Sprendimo *Andres ir kt. / ECB*, F-15/05, EU:F:2008:81, 132 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 254 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad Bendrasis Teismas negali priteisti ieškovei žalos atlyginimo, nežinodamas, kokių priemonių ėmėsi SATCEN šiam sprendimui įvykdyti (šiuo klausimu žr. 2006 m. birželio 8 d. Sprendimo *Pérez-Díaz / Komisija*, T-156/03, EU:T:2006:153, 76 punktą ir nurodytą jurisprudenciją ir 2016 m. vasario 5 d. Sprendimo *GV / EESRK*, F-137/14, EU:F:2016:14, 94 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).

2) Dėl neturtinės žalos ir priežastinio ryšio

- 255 Ieškovė prašo atlyginti neturtinę žalą, kurią ji esą patyrė dėl ginčijamų sprendimų, kurie lėmė psichologines problemas ir pakenkė jos profesiniam integralumui, reputacijai, karjeros galimybėms ir gebėjimui dirbti.
- 256 Šiuo aspektu reikia priminti, kad pagal jurisprudenciją vien neteisėto akto panaikinimas gali būti teisingas ir iš principo pakankamas bet kokios neturtinės žalos, kurią galėjo sukelti šis aktas, atlyginimas, nebent ieškovas įrodo, kad patyrė neturtinės žalos, kuri gali būti atskirta nuo neteisėtumo, dėl kurio panaikinamas aktas, ir kuri negali būti visiškai atlyginta panaikinant tą aktą (žr. 2017 m. liepos 19 d. Sprendimo *DD / FRA*, T-742/15 P, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:528, 72 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).

- 257 Nagrinėjamu atveju konstatuotina, kad sprendimo suspenduoti ir sprendimo atšaukti panaikinimas negali atlyginti neturtinės žalos, kurią ieškovė patyrė dėl tuose sprendimuose padarytų pažeidimų.
- 258 Iš tiesų, pirma, dėl ieškovės buvo vykdomas administracinis tyrimas, kuriuo buvo pateisintas tiek sprendimas suspenduoti, tiek sprendimas pradėti drausminę procedūrą, kuris lėmė tai, kad buvo priimtas sprendimas atšaukti. Viena vertus, administracinio tyrimo ataskaitoje buvo labai bendrai kritikuojamas ieškovės elgesys. Kita vertus, ieškovei buvo suteiktas labai trumpas terminas pastaboms dėl šios ataskaitos pateikti, o pagrindiniai šio tyrimo dokumentai jai buvo perduoti praėjus keliems mėnesiams po sprendimo pradėti drausminę procedūrą. Taigi ieškovė patyrė psichologinių problemų, susijusių su tuo, kad ji nebuvo tikra dėl konkrečių veikų, kuriomis kaltinama, nepaisant tariamo šių veikų, kurios aiškiai kvalifikuotos kaip psichologinis priekabiavimas, sunkumo.
- 259 Antra, nusiųsdamas kitiems SATCEN tarnautojams „klausymą dėl psichologinio priekabiavimo“, kuriame, be kita ko, kalbama apie ieškovę ir ji susiejama su veiksmų kategorijomis, kurios gali būti laikomos psichologiniu priekabiavimu, nors ji nebuvo išklaudyta per administracinį tyrimą iki direktoriui priimant sprendimą ją suspenduoti, SATCEN labai pakenkė ieškovės orumui ir profesinei reputacijai.
- 260 Kita vertus, reikia atmesti ieškovės reikalavimus atlyginti žalą, atsiradusią dėl psichologinio priekabiavimo prie jos. Tokiu reikalavimu ieškovė siekia rezultato, identiško tam, kurį ji gautų, jei būtų patenkinti jos reikalavimai panaikinti implicitinį sprendimą atmesti pagalbos prašymą dėl psichologinio priekabiavimo prie jos, kurie buvo atmesti kaip nepriimtini (žr. šio sprendimo 138 punktą). Šiuo aspektu suformuotoje jurisprudencijoje nustatyta, kad reikalavimus atlyginti žalą reikia atmesti, jei jie yra glaudžiai susiję su reikalavimais panaikinti, kurie patys buvo atmesti (žr. 2010 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Carpent Languages / Komisija*, T-582/08, nepaskelbtas Rink., EU:T:2010:379, 84 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 261 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad ieškovė patyrė neturtinės žalos dėl netikrumo dėl veikų, kuriomis ji kaltinama, ir dėl pakenkimo jos orumui ir profesinei reputacijai. Reikia *ex aequo et bono* nuspręsti, kad 10 000 EUR suma yra tinkamas šios žalos atlyginimas, todėl priteisti iš SATCEN šią sumą ieškovei.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 262 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.
- 263 Iš pirma išdėstytų motyvų matyti, kad SATCEN iš esmės pralaimėjo bylą, todėl iš jo reikia priteisti bylinėjimosi išlaidas pagal ieškovės reikalavimus.
- 264 Kita vertus, turi būti atmestas ieškovės reikalavimas priteisti iš SATCEN bylinėjimosi išlaidas su palūkanomis. Toks reikalavimas yra pateiktas per anksti ir jis gali būti nagrinėjamas tik vykdant bylinėjimosi išlaidų nustatymo procedūrą.
- 265 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį įstojusios į bylą valstybės narės ir institucijos pačios padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Todėl Taryba, kaip įstojusi į bylą institucija, turi padengti savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (devintoji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

- 1. Panaikinti 2015 m. sausio 26 d. Europos Sąjungos palydovų centro (SATCEN) apeliacinės komisijos sprendimą.**
- 2. Panaikinti 2013 m. liepos 5 d. SATCEN direktoriaus sprendimą suspenduoti KF.**
- 3. Panaikinti 2014 m. vasario 28 d. SATCEN direktoriaus sprendimą atšaukti KF iš pareigų.**
- 4. Nurodyti SATCEN sumokėti KF 10 000 EUR sumą jos patirtai neturtinei žalai atlyginti.**
- 5. Atmesti likusią ieškinio dalį.**
- 6. SATCEN padengia ne tik savo, bet ir KF patirtas bylinėjimosi išlaidas.**
- 7. Europos Sąjungos Taryba padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Gervasoni

Madise

da Silva Passos

Kowalik-Bańczyk

Mac Eochaidh

Paskelbta 2018 m. spalio 25 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

I. Ginčo aplinkybės	2
A. Dėl Europos Sąjungos palydovų centro	2
B. Faktinės bylos aplinkybės ir ginčijami sprendimai	4
II. Procesas ir šalių reikalavimai	7
III. Dėl teisės	8
A. Dėl Bendrojo Teismo jurisdikcijos	8
B. Dėl priimtinumų	14
1. Dėl nepriimtumu grindžiamo prieštaravimo, siejamo su ieškove ir SATCEN saistanciais darbo santykiais	15
2. Dėl nepriimtumu grindžiamo prieštaravimo, siejamo su nagrinėjamo ginčo sutartiniu pobūdžiu	15
3. Dėl nepriimtumu grindžiamo prieštaravimo, SATCEN pateikto dėl reikalavimų panaikinti sprendimą atmesti pagalbos prašymą	17
4. Dėl nepriimtumu grindžiamo prieštaravimo, SATCEN pateikto dėl reikalavimų panaikinti sprendimą pradėti drausminę procedūrą	17
5. Dėl nepriimtumu grindžiamo prieštaravimo, SATCEN pateikto dėl argumentų, susijusių su procedūra drausmės komisijoje	18
C. Dėl esmės	19
1. Dėl reikalavimų panaikinti	19
a) Dėl apeliacinės komisijos sprendimo teisėtumo	19
b) Dėl sprendimo atšaukti teisėtumo	21
1) Dėl administracinio tyrimo teisėtumo	21
i) Dėl tyrėjo pasirinkimo	22
ii) Dėl su ieškove susijusio klausimyno su pasirenkamaisiais atsakymais naudojimo per administracinį tyrimą	23
iii) Dėl ieškovės neįtraukimo į administracinį tyrimą	27
iv) Dėl galimybės ieškovei laiku susipažinti su administracinio tyrimo bylos dokumentais	28
2) Dėl atliekant administracinį tyrimą padarytų pažeidimų pasekmių	29
c) Dėl sprendimo suspenduoti teisėtumo	30

2. Dėl reikalavimo atlyginti žalą	32
a) Dėl veiksmų, kuriais kaltinamas SATCEN, neteisėtumo	32
b) Dėl žalos ir priežastinio ryšio	33
1) Dėl turtinės žalos ir priežastinio ryšio	33
2) Dėl neturtinės žalos ir priežastinio ryšio	33
Dėl bylinėjimosi išlaidų	34